

5/02

# WĘSTNIK

Sokol Sydney Gymnastic Association Inc.  
 If undelivered return to:  
 16 GRATTEN CRESC.  
 FRENCHS FOREST  
 Print Post Approved  
 PP 239732/00003

## SOKOL



SYDNEY  
 AUSTRALIE.

OZNAMUJEME OTEVŘENÍ NOVÉ LÉKAŘSKÉ KLINIKY V  
PENSHURSTU (NEDALEKO HURSTVILLE) ZAČÁTKEM KVĚTNA  
2000.

Dr. VĚRA TATOSSIAN NABÍZÍ :

**1) VEŠKERÉ SLUŽBY VŠEOBECNÉHO LÉKAŘSTVÍ**

( GENERAL PRACTICE)

IMUNISACE, ŽENSKÉ, DĚTSKÉ LÉKAŘSTVÍ, TĚHOTENSTVÍ,  
ASTMA, PAP TEST, ECG. SPIROMETRY, DROBNÉ  
CHIRURGICKÉ OPERACE ATD.

**2) KOSMETICKÉ PROCEDURY :**

-KOLLAGENOVÉ INJEKCE

-BOTOX INJEKCE

-SCLEROTHERAPY (PAVOUČKOVÉ  
VĚNY )

-LÉKAŘSKÉ SLOUPÁNÍ KUŽE

-ZA VELMI VÝHODNÉ CENY-

ADRESA :

PENSHURST MEDICAL CENTRE  
9 THE STRAND - PENSHURST NSW 2222  
TEL. 9580 5320 MOBILE: 0403 335 345  
Dr. Věra Tatossian fax: 9585 0197

## DENTAL IMPLANTS

### Missing Teeth?

**Dental Implants may be the solution:**

- You can talk, laugh and smile without worrying. Your new teeth will be fully anchored and feel just like your own teeth.
- Eat what you like without problems
- Recover your natural smile
- A safe and reliable treatment method
- There is no need to file down adjacent teeth

Dr. J. Mader, Suite 106, "Piccadilly"  
222 Pitt Street, Sydney, 2000  
Phone: 9264 5210  
visit our web site at: [mader.pair.com](http://mader.pair.com)

Our Treatment Solutions

Single Teeth



Multiple Teeth

Dentures



Whether you are missing a single tooth or a complete jaw, we will have a solution to meet your needs. Implants have a totally natural appearance and feel just like your real teeth. Please visit our website for more details or call the surgery for an appointment.



## SOKOL SYDNEY GYMNASTIC ASSOCIATION

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086, tel.: 02 9452 5617

Číslo 5  
Number 5

Ročník L  
Volume L

Říjen 2002  
October 2002

Print Post Approved PP 239732-0003

Návštěva ČR po dvou letech začala koncem července. Měla být okurková sezóna. Pár dní po příletu jsem měla štěstí, že starosta ČOS. ing. Pleskač kvůli závazkům v Tyršově domě ještě neodejel na dovolenou a měl proto čas mi poskytnout rozhovor. Bavili jsme se o vývoji sokolství v republice i v Austrálii, o nadcházejícím Sjezdu Svazu světového Sokolstva v Bratislavě, o plánu říjnového odhalení pomníku v nádvoří Tyršova domu obětím druhé světové války v Ouběnici i o možné spolupráci na našich časopisech v budoucnosti. Dohodli jsme se na ještě jednom setkání o dva týdny později – někdy mezi 12. až 14. srpnem.

Ve čtvrtek 8. srpna se v Praze začalo měnit počasí, na jihu pršelo nepřetržitě. Voda ve Vltavě, napájena Berouňkou hrozivě stoupala... Již před víkendem dostaly státní organizace informace o tom, že v příštích dnech bude hrozit zaplavení suterénů a tak uložily své cenná zařízení a archivy do bezpečí. V noci na sobotu se redakce různých novin a médií již shodly v tom, že hlavní zprávy se budou zaměřovat na hrozbu velké vody. Potom zabral český "buš telegraf" mezi příbuznými i známými a v pondělí se už všude o nebezpečí mluvilo na veřejnosti - někde žertovně, někde s obavami. Někteří vytáhli dříve zveřejněnou mapu zátopových pásem Prahy, a pokud se tato pásma týkala oblasti kde bydleli a mohli být postiženi vltavskou kalamitou, udělali opatření pro případ nuceného vystěhování. Přesto nikdo ještě v pondělí nevěřil, že k něčemu takovému dojde.

Ze zvyku jsem v úterý 13. srpna pustila ranní televizní zpravodajství: Vltava přes noc zaplavila Kampu a další a další zprávy o povodni po celém toku od jihočeských Budějovic pokračovaly 24 hodin. Nebylo možno od nich odejít, neboť byly navíc jedinou informací o tom, které části Prahy přestaly být přístupné. Např. ty, které vyžadovaly překročení Vltavy. Metro sice jezdilo, ale voda stoupala - měla dosáhnout svého vrcholu odpoledne ve 2 potom ve 3 hodiny. Návštěva Tyršova domu nepřipadala v úvahu. Starosta Pleskač z mobilu úzkostlivě popisoval co se vše v Sokole stalo. Zaplaveny suterény, v přízemí přes 1.5 m vody, elektrina vypnuta, telefonní ústředna nefunkční, spoušť. Schůzky se známými, dříve domluvené, přestaly platit. a odsouvaly se na neurčito. Potom dny ticha, v nichž se život v Praze od základů změnil.

V noci na středu byla uzavřena většina stanic Metra v centru a příští den pražská doprava pomalu ale jistě dostávala trhliny. Televizní reportáže byly jako opium. Musela jsem obdivovat úžasnou práci televizních týmů, policie, záchranářů, vojska, hasičských sborů, starostů postižených obcí i vládních činitelů, kteří všichni podávali přesné informace a mluvili k věci. Nebylo paniky, přesto, že se pohroma stupňovala. Úleva měla přijít v podvečer, potom zas až v noci, ke třetí hodině ráno. Dle zpovědí věrohodných mluvčích: Metro plně zabezpečené, chemická továrna Spolana pod kontrolou.

Ve čtvrtek přinesla média zprávy, že minimálně 8 stanic Metra je zatopena (konečný počet 17), některé po úroveň ulic. Utěšovala jsem se - alespoň Národní divadlo bylo ušetřeno, alespoň Rudolfinum, alespoň Senát, alespoň... Ale povodňová vlna stále vrcholila a žádná z těchto míst nebylo ušetřeno.

Voda opravdu ve čtvrtek den kulminovala, ale pokračovala dál. Po Praze mělnicko, kde se voda spojila s Labem, ústecko a mnoho škody na děčínku. (Tam se podařilo zachytit jednoho ze tří lachtanů /seals/ z pražské zoo.)

Po několika dnech pomalu opadající vody začal i postupný odhad celkových škod: V republice 17 mrtvých, zaplaveno na 500 obcí. Poničen nesčetný počet obytných budov,

## Obsah Str.

<i>Povodňové blues</i>	
<i>More floods...</i>	3
<i>Z pera starosty</i>	5
<i>Zpráva pokladníka</i>	5
<i>Sport</i>	6
<i>Drobné zprávy</i>	7
<i>Lidé</i>	

*Rozhovor s dcerou  
Milady Horákové* 8

*Feature:* 11

*Náš český národní svátek*

*Sokolské odyseje*

*O. Fiala* 12

*Šlépějemi...* 13

*Trocha dějin* 14

*Názory* 16

*Mozaika z domova* 18

*Koutek poesie* 21

*Soutěž* 21

*Z našich misí* 22

*Z našich břehů:*

*Antarktida* 23

*SBS* 24

*Co se dělo nedělo* 25

*a ještě bude dit* 26

*PONREPO* 27

*Pro mladší* 28

*Česká škola* 30

*Atd.* 30

*Dobré chutnání* 31

Věstník, dvouměsíčník  
Sokola Sydney.

Obsah publikovaných  
článků nemusí být totožný s  
náhledy redakce.

Vyhrazujeme si právo  
články upravit.

Tel. č. redakce:

02 9528 7928

02 9365 1872

Email:

[jardaz@ozemail.com.au](mailto:jardaz@ozemail.com.au)

[czlink@hotmail.com](mailto:czlink@hotmail.com)

Věstník se též nachází na  
internetové stránce

[www.sokolsydney.com](http://www.sokolsydney.com)

**Příští uzávěrka**

**Věstníku: 13. 11. 2002**

čistění vody, dálnic, na 73 mostů, přerušeny telekomunikace. Po dopravě nejvíce ztrát utrpěla republika na poli kultury. V Praze m.j. poškozen: Mánes, Sovovy mlýny, Úřad vlády, Národní divadlo, Novotného lávka, Rudolfinum, Pražské synagogy, Anežský klášter, Pražská tržnice, Štvanice, Výstaviště, Zbraslav, některé budovy čerstvě rekonstruované. Zahrady malostranské, Stromovka. Voda pronikla do sklepů většiny historických budov na Starém městě, poničena byla mnohá divadla, kluby. Přístroje a zařízení se většinou podařilo zachránit, archivy utrpěly o mnoho hůř.

Sbírkový materiál v suterénních a přízemních depositářiích v Holešovicích, Tróji, Libni, Karlíně doznal opravdovou pohromu: Městská knihovna - poškozeno na 20.000 vzácných dokumentů, některé až 5 století staré, mnohé nenávratně. Archeologický ústav Akademie věd - výtisky z 18. a 19. století a první republiky, rukopisy zednářské knihovny s ručními zápisy J. Masaryka, E. Beneše, Karla Čapka či kresbami A. Muchy, v Národním technickém muzeu v Praze rozsáhlé sbírky Archivu architektury a Archivu dějin techniky a průmyslu, knihovna Divadelní fakulty AMU, v Terezíně archiv Národního musea. Přes dva miliony soudních spisů, aktuálních i historických, kromě jiného i klíčové dokumenty o politických procesech z dob komunismu. Zápis ze soudního jednání se členy VONS, při němž byl odsouzen i Václav Havel i zápis z procesu Milady Horákové. Co se komunistům nepodařilo zničit při pádu jejich režimu, dokázala Vltava za několik hodin... Ve výpočtu škod by se dalo pokračovat do nekonečna, o některých tragičtějších ztrátách se raději mlčí. Ta malá část listin, které se podařilo zachránit, byla uměle zmrazena. Později se list po listu bude čistit ve vakuových komorách. Někteří restaurátoři říkají, že tato záchrana může trvat i stovky let. Tot' naše dějiny, naše kulturní dědictví.

Národní galerie ihned po poklesu vody prohlásila, že jí záplavy nezpůsobily žádné újmy na sbírkách. Nové informace ale nasvědčovaly tomu, že některé sbírky, např. v Anežském klášteře i na Zbraslavi, utrpěly vážnější škody. Jsou slyšet hlasy, že někde bylo podceněno nebezpečí přesto, že instituce měly informaci o riziku záplav včas.

Šokující zpráva: z areálu neratovické chemičky Spolana nejen že unikl, ale nadále uniká více než nepatrný koktejl jedů: chlór, nafta, olej, barvivo, rtuť, síran amonný či kyselina sírová. I rakovinotvorné dioxiny, vedlejší produkt výroby chemičky. Firma v největší krizi do obrazovky přímo lhalo. Neodpovědně se riskovalo se životy hasičů i místních občanů, bezohledně se zničila úroda. Není pochyb, že se vedení firmy domnívalo, že se chemikálie odplaví samy bez povšimnutí. V současné době policie vyšetřuje, zda v případě obsluhy přepravy na Lipně a Řimově a 6 miliardové ztráty Metra nešlo o zanedbání instrukcí. Vychází najevo, že útvary - at' Krizový štáb, Dopravní podnik či záchranné služby při správě Metra spolu nekomunikovaly. Zatímco např. unavení hasiči celé noci stavěli bariéry proti zaplavení na povrchu, Metro se již zaplavovalo. Aby nevznikla panika, jezdilo se také až do poslední chvíle, bez ohledu na ohrožení životů.

Další věc, která mě překvapila, je očekávání, že finanční pomoc se dostaví odjinud. Evropská unie údajně přislíbila 58 mil EUR. O tom, že 48 mil. EUR byl převod z financí, které ČR již získala na jiné potřebné účely, noviny nepíší. Vláda uvažuje o dalším zkrácení rozpočtu na školství a zdravotnictví - resorty, které si to těžko mohou dovolit - aby získala fondy na zaplacení škod.

Šla jsem se podívat do Tyršova domu. Rozsah škody byl veliký. Obětaví pracovníci vynášeli nářadí a uklízeli mnohacentimetrovou vrstvu naneseného a infikovaného bláta. V mnoha jiných jednotkách byly podobně zdevastovány budovy a hřiště. Přesto sokolští pracovníci pomáhali i jinde, kde bylo třeba.

Před odjezdem z Prahy jsem zažila, jak se zřítily 2 činžáky v Karlíně a v Holešovicích a na Starém městě se propadaly chodníky a dlažba. Myslím na karlínské, kteří stále přespávají v tělocvičnách a jejichž návrat do domova, kdy a zda vůbec, je nejistý.

Povodeň měla však i své pozitivní stránky. Stmellila národ v jeden celek. Lidé nabyli respektu před policií, vojskem, záchrannými, organizátory. Až opadne i poslední šok, uvědomí si, jakou míru dějinného odkazu vody navždy odplavily. A začnou znovu. Mají rezervu mladých, schopných pracovníků. I když záhojení a náprava je na dlouhá, dlouhá léta. Tak se vyjádřila senátorka Dr Moserová, která se ihned angažovala při organizování finanční pomoci UNESCO. Přesto si pro mne, jako bývalá velvyslankyně v Austrálii, udělala čas na rozhovor.

**Alena Jirásková**



*Někteří členové Sokola chtějí poslat peněžní dary pro oběti povodní přímo na povodňové konto ČOS. Tato myšlenka vznikla, když jsme viděli rozsah škod v areálu Tyršova domu a zejména při pohledu na zničený interiér tělocvičny, kde jsme měli dva poslední nácviky "Věrné gardy" s autorem skladby br. Svobodou. Tyršův dům není ovšem jediný, který utrpěl záplavami. Celkem 70 sokoloven a cvičišť bylo poškozeno. Vyžádali jsme si od bratra starosty ČOS bratra Ing. Pleskače číslo účtu na povodňové konto ČOS, abychom mohli poslat své dary. Pro ty, kteří by chtěli poslat bank-transfer přímo do ČOS uvádíme číslo účtu: 42631011/0100 - Komerční banka - ČOS - variabilní - Povodně. Jinak mohou dárce napsat šek na Sokol Sydney a poslat ho na adresu pokladníka M. Moravce nebo na adresu starosty Sokola J. Jelínka s poznámkou, že dar je pro povodňové konto České obce sokolské. První dárce na toto konto již předali šeky nebo dar v hotovosti jsou to sestra D. Čtvrtečková, br. J. Foytásek a br. J. Zahradka.*

**Redakce Věstníku.**



*I pro naše anglicky mluvící čtenáře zveřejňujeme článek z New York Times, který vystihuje neutěšitelnou situaci... The world has lost a part of its heritage - Please distribute to your friends.*

## **Water and Woe for the Czechs' Cultural Gems**

PRAGUE, Aug. 21 - His full white beard and flowing hair shining bright in the dim cellar, Jaroslav Krejčí lifted his arms like an Old Testament prophet as he surveyed his sodden, mud-smearred, foul-smelling art studio. "This atelier was my genius loci, it felt like a small country mill," he said. "Now my whole life is lost." A shaft of sunlight poured in through a windowless frame, illuminating a wooden chair with a single rubber glove on it, a small curtained alcove and row upon endless row of once-carefully sorted black-and-white negatives.

They represented 36 years of work documenting the modern history of Czech theater, whose small companies, at a galvanic moment in the 1960's, spawned Czech new-wave cinema and were entwined with the anti-Communist dissident movement. All those negatives are now ruined, victims of the raging floods that tore through the Czech Republic last week, inundating parts of the old Malá Strana district, with its winding narrow passages and Baroque buildings in the shadow of Prague Castle. The floods submerged large swathes of the Czech Republic, leaving broad ribbons of destruction, including hundreds of millions of dollars in damage to the country's cultural fabric, though a formidable number of artworks were saved during the pandemonium.

Much of the damage is hidden: undermined foundations, devastated castle gardens, soaked cellars and damaged heating and alarm systems in castles, museums, galleries and archives. On a smaller scale, there was damage to irreplaceable cultural artifacts, like Mr. Krejčí's photographs, and on the personal effects and creations of artists who have flourished since they won back their freedom with the fall of communism in 1989.

The damage is still being quantified and evaluated, but fund-raising for recovery has already begun, including pop and classical music benefit concerts around the republic. Unesco has promised aid, but no amounts have been determined.

None of this country's major art collections were harmed, although a number of archives and the rare-book collection of the Prague Municipal Library were badly damaged.

At a half-dozen of the scores of delicately preserved castles and chateaus that cover the Bohemian and Moravian countryside, gardens nurtured for centuries were ravaged in days, foundations were washed out and freshly painted and plastered walls were soaked. At the Baroque Chateau of Veltrusy, in Mělník, north of Prague, the Vltava River meets the Elbe (Labe), and at this convergence a vast lake formed, devastating the 18th-century English gardens, which themselves had replaced French-style gardens destroyed by a great flood in 1764.

In Písek, a medieval gold-mining town 60 miles south of Prague, where the 14th-century stone Old Bridge is the oldest in the Czech Republic, the flooded Otava River knocked a Baroque stone sculpture off its balustrade before throwing much of the balustrade into the water. "Thankfully, we had repaired the bridge two years ago, so the bridge itself stayed up," said Zdenek Novák, the deputy minister of culture.

Near the head of the Vltava, the once exquisitely preserved Renaissance castle town of Český Krumlov, a tiny jewel box of period architecture, was clobbered. Its aristocratic pink-and-white castle tower was untouched, but the town center, wrapped in a bend in the Vltava, was under more than six feet of water at the flood's peak. "The scene was apocalyptic," said Robin Schinko, an architect and member of the county council. "We can fix the houses, but the reason why this town was made a historical monument can never be restored. Too much original fabric has been lost to the river. But in Český Krumlov as elsewhere, a resolve to rebuild and continue is evident. By Wednesday, a week after the floods had peaked, tourists were back picking their way through waterlogged streets and the town's annual August musical festival was back on schedule.

Here in Prague, floodwaters backed through storm sewers to fill the sanctuary of the 13th-century Old-New Synagogue with almost five feet of reeking river water. In the 16th-century Pinkas Synagogue, where the names of nearly 78,000 Jewish Czechs killed during the Holocaust were carefully painted in tiny letters on the plaster walls, five feet of water filled the sanctuary and curators fear that the plaster may soon start to flake. The Old Jewish Cemetery was untouched and all the artifacts from the Jewish Museum's several buildings were removed days before floodwaters arrived for safe-keeping. Leo Pavlat, the director of the Jewish Museum here, said he feared that the damage to the synagogues and other buildings that make up the Jewish Museum could cost up to \$4 million to repair. The museum will be closed until the end of September as cellars are pumped dry and equipment is replaced.

A wall of interlocking aluminum slats hurriedly erected along parts of the Vltava to hold back flood waters protected Old Town and its museums, galleries and two opera houses. But city officials never authorized building foundations for such a wall elsewhere in the city, leaving Malá Strana and the working-class districts of Karlín and Libeň vulnerable. Instead, a half-dozen theaters, including the Karlín Musical Theater and the avant-garde Archa Theater were below water, their stages and sets ruined.

Just a few yards from Mr. Krejčí's atelier, damage in the low-lying parts of Malá Strana was horrendous. Workers used crowbars and hammers to dismantle 23 grand pianos in the courtyard of the Jan Deyl Conservatory and Piano-Tuning School, where floods destroyed all the workshops and nearly all the instruments. The school, which trains students who are blind or have other disabilities, lost about \$1.6 million in equipment, estimated the school's director, Miroslav Dvořák. "There is no way we will get it all together to start school in September," he said.

Across town from the Malá Strana, at the Prague Municipal Library, Pavla Pursová, one of the librarians, was near tears as she recounted how hundreds of rare books were soaked despite being moved for safekeeping. Among those ruined were an edition of the rare 1488 Prague Bible, the first in the vernacular Czech (the New York Public Library has another copy), and the 1836 first edition of "Máj," or "May," a poem by the Czech Romantic Karel Hynek Mácha. "This is a terrible blow. I want to believe that these books can be at least partly saved, but when I look at them I doubt it," she said. The municipal library and several archives have been carting their damaged collections to a frozen-food processing plant, where they will be frozen to halt further deterioration until they can be vacuum-dried. Meanwhile, the books are being stored in freezer trucks.

The waters in Terezín also damaged archives in the Small Fortress, which served as a Nazi camp. Nearly all of the camp's records were inundated. "It's all been digitalized, but nothing can replace the originals," said Mr. Novák, the deputy minister of culture.

By the Vltava's edge, Marcela Flasarová, a museum administrator, was wiping mud from the second floor of the Muzcum Kampa, a new gallery intended to present the extensive collection of 20th-century Czech art amassed by Jan Mládek and Meda Mládková. More than 200 works by the early 20th-century Czech painter František Kupka, and over 100 more by Jiří Kolář, the poet and collagist who died last week, were moved to an attic depository just hours before the floods hit. River mud poured through the museum's ground floor, shattering windows and doors and destroying heating and cooling systems. But the collection emerged virtually unscathed. A stone statue of a woman by Miloslav Chlupáč was dismembered by the floodwaters, and river mud filled the museum's courtyard and basement. An oversize wooden chair by the contemporary artist Magdaléna Jetelová was washed away.

That brought an outburst of black humor from the painter Antonín Střížek, a member of Tvrdohlaví (the Stubborn Ones), a loose circle of prominent artists in their 40's. "The problem with modern art is that when it is not in a gallery, no one knows what it is," Mr. Střížek said and then made a wry grin. "It could end up in a garden in Dresden, and the Germans will think the Czechs use strange chairs."

The biggest tragedies of the flooding were personal. Mr. Střížek's ground-floor atelier, where he worked for the last 15 years, was flooded to the ceiling when waters inundated the the Karlín district of Prague. He had only a few minutes to evacuate his workshop before dawn one morning last week. "I was able to take a few drawings, but I left behind paintings and a cabinet of family photographs," he said. Some 30 canvases had to stay behind, but he hopes they can be salvaged. But gone are the pictures of his children growing up, the slides that documented his career and the record of where he has sold his work. The floods may create a new, creative impulse for some artists, Mr. Střížek said, but overwhelmingly, the feeling is one of immense frustration.

In the basement belonging to Mr. Krejčí, the theatrical photographer, the waters also swept away memorabilia, like the chair from which the dissident philosopher Jan Patočka (a student of Edmund Husserl) gave lectures to human rights activists in the 1970's, when the Communist secret police had banned him from public life. Among the two-thirds of Mr. Krejčí's ruined negatives was a chronicle of every significant moment in small theaters such as Václav Havel's Theater of the Balustrade and Jiří Grossmann's eponymous theater. About 4,000 images of Mr. Havel and the Civic Forum movement as the velvet revolution unfolded and brought down communism in 1989 were also gone. Former students of Mr. Krejčí's picked up negatives to try to save them, but Mr. Krejčí was inconsolable. His work space had turned into something sadly surreal. "It's like a theater here," he said. "Like a stage set."

*By PETER S. GREEN, August 22, 2002, <http://www.nytimes.com>*

---

### **PUBLIC APPEAL**

If you wish to assist in the restoration of unique buildings, art treasures and historical archives that have been severely damaged in the floods in the Czech Republic please donate to the UNESCO account in Prague: 27-4231010247/0100 or to the HIGH FLOOD ACCOUNT no. 032058 159985 established by the Consulate General of the Czech Republic with the Westpac Bank in Sydney.

## *Z pera starosty*

Srpen 2002 bude vzpomínán jako katastrofální. První zprávy na internetu a televizi ukazovaly, že záplavy předčí všechny rekordy a škody způsobené záplavami půjdou do desítek bilionu korun.

Byl jsem překvapen, že internet rovněž přinesl podobné varování již v roce 1995, že tyto záplavy se dostaví a rovněž návrhy jak zabránit rozsahu škod. Tato doporučená opatření, která byla ignorována městskými a vládními činiteli, by byla rozhodně mnohem levnější než opravy Metra.

Sokol Sydney, tak jako v roce 1997, se ihned zapojil do rozeslání výzev přes 500 krajanům a členům o dary a jak se dočtete z příloženého seznamu dárců máme již slušnou částku. Sbirka pokračuje.

Z Vídně jsem obržel velmi smutnou zprávu, že nám odešel na věčnost bratr Arch. Ota Češka. Bratr Češka byl sokolem od 5 let a obětavým krajanským pracovníkem a činovníkem v několika organizacích. V posledních letech byl předsedou Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku. Poznal jsem br. Otu na Sokolském sletě v roce 1982 ve Vídni. Od té doby jsme se potkali na každém sletě v zahraničí a od roku 1990 v rodné vlasti. Naposledy jsme se viděli na XIII sletě v Praze. Bratr Ota byl vzácný člověk - čest jeho památce.

## **Zpráva pokladníka**

Děkujeme upřímně dárcům, kteří okamžitě přispěli na obnovu historických památek, poškozených budov, majetku našich krajanů a 70 zaplavených sokoloven v katastrofickém neštěstí, které postihlo naši rodnou vlast. Dary uvádíme v pořadí obdrženém br. pokladníkem.

Československá Obec legionářská darovala na záplavy v České republice: \$ 2.000-00

Československá Obec legionářská darovala na záplavy ve Slovenské republice: \$ 1.000-00

*Paní Carla Mayerová, Br. Ota Hanzal, Br. Jiří a sestra Miroslava Jelínkovi, Paní M. Jeniková, Br. Josef Choc, Paní E. Fialová, Pan Flegl, Sestra Z. Haberová, Sestra T. Saltmanová, Pan Martínek - Qld., Pan. Z. Vik, Paní M. Vernerová, Paní Dr. Štěpánková, Pan J. Hájek, Pan Kuboušek, Pan M. J. Jelínek, Br. gen. Nedvěd - Qld., Pan a paní Hrdinovi, Pan Fr. Newman, Br. plk. Novák, Pan B. Procházka - WA, Br. Jaroslav Krejčík, Br. K. Sirůček, Paní Sirůčková - Newcastle, Br. J. Trlifay, Pan Š mirous, Br. Ing. A. Hercok, Pan Hysler, Br. Jan Zelený, Br. Josef Tomek, Sestra Irena Steklá, Paní Swindels, Br. Pavelka, Br. F. Grotte, Paní Olga Wachtel, Br. JUDr. B. Šindler, Br. Miro Davis, Pan M. Doležal, Paní B. Březná, Br. S. Jedovnický, Paní E. David, Pan J. Novák, Sestra Manka Doležalová, Pan Hroneš, Paní Halašková, Paní J. Chvojková, Paní Fischerová, Paní Zemanová, Br. Jaroslav Hanousek, Pan a paní J.J. Procházkovi, Br. Vl. Kučera - Qld., Pan Říha, Paní K. Blochová, Pan John Walker, Paní E. Vašáková, Pan M. Hauser, Pan a paní G.T. Junkovi, Pan a paní J.M. Conway, Sestra L. Vnenková, Pan a paní L.R. Merenyi, Pan a paní O.R. Budínovi, Paní Zapletalová, Paní D. Tereščenko, Paní Štorová /perníčky/, Pan a paní P.V. Rosa, Manželé J.M. Novákovi, Peter & Adrian Borovička, Br. Bohouš Šárka, Sestra Miluška Šimková, Mrs. Vaughan, Br. a Sestra Vrkočovi, Pan V. Mayor, Paní Barbara Dobešová, Paní K. Smržová, Paní M. Rošta, Paní Zahradníčková, Sestra J. Dresslerová, tři nejmenovaní dárce.*

JEJICH ŠTĚDRÉ DARY DOŠLY DO UZÁVĚRKY SOKOLSKÉHO VĚSTNÍKU 17. ZÁŘÍ 2002.

**CELKOVÁ ČÁSTKA JIŽ ČINÍ PŘES 9,000 AUD !**

JEŠTĚ JEDNOU DĚKUJEME A PROSÍME, ABYSTE UPOZORNILI ČLENY RODINY A PŘÁTELE, JEJICHŽ ADRESY NEMÁME, ŽE SOKOLSKÁ SBÍRKA POKRAČUJE.

ADRESA POKLADNÍKA: M. Moravec, PO BOX 19, CROYDON PARK, NSW 2133.

Zároveň upřímně děkujeme za dary na Věstník. Pravidelně odesíláme přes 500 výtisků, včetně 70 výtisků do zahraničí. Redakční rada příspěvky vítá a děkuje těmto dárcům:

Paní Tondrová a paní Radová	40	Pan J. Novák	10
Sestra M. Chromická	10	Pan P. Engelman	50
Pan Wranik Sarabah Trading	100	Sestra Martinů a M. Wilson	10
Pan Vlastik Leznar	30	Br. Josef Choc	30
Br. J. Koláček	10	Sestra Vrkočová	100
Sestra Marcela Nečasová	5	Sestra Agius	10
Br. Jan Hříbal S.A.	5	Sestra J. Andres	60
Br. J. Košinár	10	Br. P.J. Stejskal	30
Br. P. Novák	10	Sestra D. Cooper - WA	30
Sestra J.J. Wellink	10	Pan John Walker	100
Br. J. Krauss	100	Br. O. Bureš	20
Paní Eva Santo Health Spa Tours	360	Pan V. Štor	20
Sestra Hana Machková	10	Pan I. Kalina	15
Br. Béd'a Linha	230	Br. Doležel	10
Br. Juraj Spath	20	Paní Zahradníčková	30
Sestra J. Dresslerová	10	Pan B. Procházka	30

Náš nejsrdečnější dík nejmenovanému dárci tří set dolarů, které jsme použili na nákup moderního zvukového zařízení pro Sokolský národní dům. Upřímný dík také všem štědrým dárcům za nádherné dary do tomboly pořádané na vepřových hodech. Výtěžek byl věnován obětem záplav v České republice.



### **Sportovní zprávy**

### **Pravidelný sport v sokolovně:**

#### **Večery:**

Pondělí	Volejbal - mladí	David Nejedlý	Tel: 0412 209 718
Úterý	Cvičení pro děti	Iva Mašková	Tel: 0409 191 220
	po cvičení děti následuje:		
	Aerobics	Ivana Austerová	Tel.: 9449 2624
Středa	Nohejbal	Jarda Krejčík	Tel.: 9807 4008
Pátek	Volejbal - muži a ženy	Mírek Farský	Tel: 9476 2784
Sobota	Volejbal	Petr Brčák	Tel: 9988 4887

🌐 Dlouholetý člen Sokola, br. Petr Šuba, zaznamenal další úspěch své plavecké veteránské kariéry. Po Mistrovství světa veteránů v plavání, které se konalo na Novém Zélandu v březnu a kde získal 6. místo, se Petr tentokrát zapsal do listiny Rekordů. Při nedávných závodech v Canbere vytvořil v závodě na 800 m ve své věkové kategorii nový australský rekord a to časem 11:04:84! **Blahopřejeme!!**

🌐 Our brother, Jerry Foytásek, now 78, always enjoyed sports, soccer and most of all track and field events, particularly sprints. And he continues to do so even these days. This year he again took part in the City to Surf run and finished it successfully. He was very pleased with his result - under 3 hours. If you, dear reader, are not sure how far the run is, imagine covering 14 kms! **Congratulations Jerry!!** (The old Romans had a proverb "EXEMPLA TRAHUNT", and so next year we hope to have some names of our young Sokol members in our Věstník - and of course with their finishing times.)

🌐 Stop press: Od 2.11. proběhnou v Sydney Gay Games, kterých se zúčastní i hrstka sportovců z ČR.

## Drobné zprávy i nekulatá výročí ze Sydney

- 12.8. slavil narozeniny místostarosta Jaroslav Krejčík a 19.8. starosta Jiří Jelinek. Oběma dodatečně blahopřejeme.
- Dne 25. srpna slavila své 83 narozeniny paní Jarmila Dresslerová. Paní Dresslerová je rodačka z Bystřice nad Pernštýnem, většinu mládí strávila v Přerově. Paní Dresslerové přejeme vše dobré a brzké uzdravení.
- 28. srpna slavila v Sydney své 93 narozeniny paní Vlasta Janoušková rodem z Domažlic. Gratulujeme a přejeme nadále hodně zdraví a dobré pohody.
- Se smutkem v duši oznamujeme, že 21. září tohoto roku odešel na věčnost Václav Toldi. Odešel po dlouhé chorobě ve věku nedožitých 71 let. Mnozí z nás si snad pamatují na jeho českou restauraci "MORAVIAN LODGE". Býval také častým účastníkem sokolských pořadů. Requiescat in pace!
- **Tak tohle se ještě v dějinách Sydneyského Sokola nestalo! Dvě zlaté svatby ve dvou měsících!** Dva sokolské páry slaví padesátku společného života, jeden v Canbeře a druhý v Sydney. V Canbeře naše župní náčelnice a župní náčelník, Zora a Vráta Kašpárkovi. Do dalších let šťastného společného života i další sokolské práce co nejúspěšněji blahopřejeme!

Our educational instructor and librarian, Ray, and his wife, Pat, who often takes part in our Sokol activities and frequently represents Sokol, celebrate on 28.10. in Sydney. Congratulations Černý's! Many more happy years together and in Sokol activities too!

Sincerely

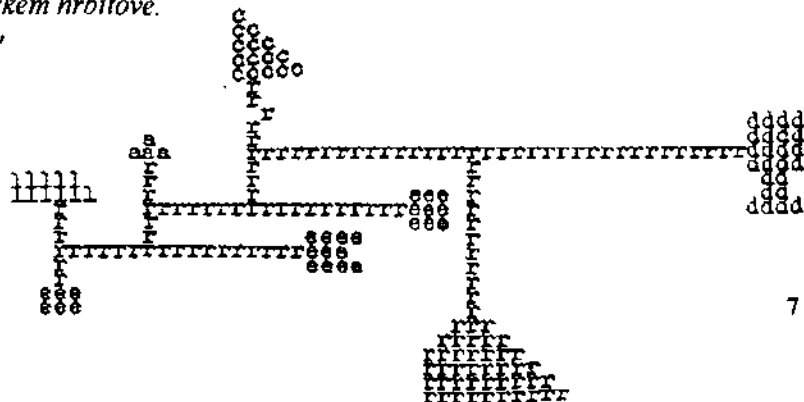
Sokol Sydney



a odjinud...

- 23.9. bylo 131 výročí narození malíře Františka Kupky, jehož obrazy byly v době povodňových dnů vystaveny v Sovových mlýnech na Kampě. Budova sama byla zatopena až do 2. poschodí; obrazy se podařilo přestěhovat. Takové štěstí neměly nenahraditelné dokumenty uložené v depozitářích Karlinských objektů - mezi nimi i rodný list K. H. Borovského, narozen před 181 lety dne 31.10.
- 24.10.1890 se narodila sestra Marie Provazníková, náčelnice Čsl. Obce Sokolské a náčelnice Sokola v zahraničí. Ve Věstniku XL. 9, ze září 1962 se dočteme: "Ani se nám nechce věřit, že není členkou naší jednoty. Tak blízce ji všichni známe, tak se k ní často obracíme o rady a obtěžujeme ji prosbami o pomoc, že se zdá, jako by i v našich schůzích byla přítomna. Věř sestro, že Tvůj podíl na činnosti a chodu naší jednoty je ohromný! Ano, tak Tě známe my zde v Austrálii." - Výbor tělocvičné jednoty Sokol v Sydney k jejímu 75 výročí.
- Legendární český houslista Petr Rybář, který žil ve Švýcarsku, zemřel 4.10. v Caslanu v italské jazykové oblasti této zemi ve věku 89 let. Rybář patřil od 30. let 20. století k přátelům skladatele Bohuslava Martinů.
- Dne 11.8. ve věku nedožitých 88 let zemřel v Praze po dlouhé nemoci velký český básník a výtvarník Jiří Kolář, jehož koláže se nám v Sydney představily ve třech výstavách na jaře t.r. Česká media jej nazvaly jedním z největších českých umělců 20. století. Posledního rozloučení se zúčastnil i Václav Havel. Je pohřben na Vinohradském hřbitově.

Ze zabavené sbírky "Básni ticha"  
z roku 1970 uvádíme: **Calder**



## O lidech včerejška a dneška

### „Otce jsem viděla po 17 letech“

Rozhovor s Janou Kánskou, dcerou Milady Horákové

Na začátku 50.let byli ve zmanipulovaném procesu s tzv. vedením záškodnického spiknutí proti republice odsouzeni k trestu smrti čtyři představitelé nekomunistických stran Poslankyně doktorka Milada Horáková, historik Závaš Kalandra, bývalý štábní strážmistr SNB Jan Buchal a podnikatel Oldřich Pecl. Rozsudek nad Miladou Horákovou a spol byl vynesen 8. června 1950 a již 27. června byl vykonán na popravišti pankrácké věznice. Dalších devět vlastenců vyvázlo s mnohaletým žalářem. František Přeučil, Jiří Hejda, Josef Nestával a Antonie Kleinerová dostali doživotí, Bedřich Hostička 28 let, Zdeněk Peška 25 let, Jiří Křížek 22 let, Fráňa Zeminová 20 a Vojtěch Dundr 15 let těžkého žaláře. Odsouzeným nepomohly ani intervence významných světových osobností v čele s Albertem Einsteinem. Tehdejší prezident naší republiky Klement Gottwald všechny žádosti o milost odmítl.

Milada Horáková pocházela ze čtyř dětí. Maturovala na vinohradském gymnáziu v roce 1921. V roce 1926 byla promována na doktorku práv, poté byla přijata jako konceptní čekatel magistrátu hlavního města Prahy, kde působila až do roku 1939. V roce 1929 vstoupila do strany národně socialistické. Mj. pracovala v řadě sociálních spolků, kde zastávala různé funkce ve vedení. Po okupaci se zapojila do protinacistického odboje.

2. srpna 1940 byla zatčena Gestapem, poté odsouzena k trestu smrti a vězněna až do 20. června 1945.

**Paní Jano, v srpnu 1940 gestapo zatkló vaši maminku i otce a když se dívám do pramenů, tak se dočítám, že s nimi tenkrát byla i malá Jana.**

Pamatuju se jen na to, že jednoho srpnového poledne, po obědě, u nás zastavilo auto s členy gestapa. Přišli k nám do pokoje a všecko co tam bylo prohledali a potom prostě ohlásili rodičům, že jsou oba zatčeni. Pamatuju se, že moje matka mi dala jakousi malou krabičku s takovými anglickými bonbóny a řekla, že jsou to otrávené bonbónky a abych řekla babičce, ke které jsem měla jít a být v jejím opatrování, aby je hned spálila, a zabalila mi to do kufru – pak jsem zjistila, že v té krabičce byly věci, které zřejmě nechtěla, aby se gestapu dostaly do rukou. Jenom tak úplně matně si to vybavuju, to je takový vzpomínkový šleh na ten pokoj, ve kterém se to odchrávalo. A pak se pamatuju jenom na to, jak mě s tím kufrem odvezli k babičce, která byla samozřejmě velice rozčilená. Ve svých vzpomínkách pak psala, že jsem plakala. Ale já si na to nepamatuju.

**Vzpomínáte si na pobyt maminky v Terezíně, nebo co jste o tom jako dítě slyšela?**

Na Terezín se pamatuju poměrně dost jasně, protože jsme tam několikrát byli maminku navštívit. A byly vždycky povoleny návštěvy na krátkou, omezenou dobu, tak čtvrt hodiny, půl hodiny maximálně. Jasně se pamatuju na poslední návštěvu, pravděpodobně to už bylo před tím soudem, kdy máma tenkrát byla členkou takového řetězce, skrze který se dostávaly zprávy z Terezína ven. A ten řetězec končil jakýmsi panem Tuzarem, který byl elektrotechnik a chodil do Malé pevnosti spravovat elektrická zařízení a máma mu dodávala dopisy, které on vynášel ven. Právě když jsme měly povolenou návštěvu, tak se to všechno provalilo a máma byla kvůli tomu v temnici. Přivedli ji pravděpodobně z té samoty a ta návštěva byla velmi dramatická, tvrdá. Povoleno bylo pouze deset minut a to po dlouhých prosbách mého dědečka. Potom jsme tam zažili také velmi drastickou scénu, kdy před okny té kanceláře na apelplaci se shromáždili vězňové a oni do nich mlátili opačnou částí pušky. Byla jsem děcko, ale jasně si to pamatuju.

**Po revoluci v květnu 1945 Milada Horáková nastoupila zpátky k magistrátu hlavního města Prahy do oddělení sociálního. V národně socialistické straně byla členkou Ústředního výkonného výboru, Ústředí žen a předsedkyní zahraniční komise strany. Souvisely tyto její aktivity s válečnými prožitky?**

Máma se už před válkou věnovala sociální péči o matky a děti a i ta ženská otázka, která tenkrát byla v plenkách, jí byla pravděpodobně blízka – jistě i z určitých sociálních důvodů, protože hlavně svobodné matky bez manželů měly velmi těžkou situaci. Hned po válce tak zase vplula do ženského hnutí. Už během svých posledních týdnů v německé káznici byla vedoucí jakéhosi repatriačního komitétu, kdy se ženy, které měly právní a jazykové znalosti, což máma měla, staraly o to, aby všechny včezněnkyně byly co nejrychleji dopraveny tam, odkud přišly, kde byly zatčeny. Když se sama vrátila, tak se hned zapojila do práce ustaveného Svazu politických vězňů.

***V únoru 1948 Milada Horáková na protest proti únorovým událostem složila svůj poslanecký mandát. Co předcházelo jejímu zatčení?***

Když se máma vzdala poslaneckého mandátu, šla pracovat na své původní pracoviště – byla myslím nějakou magistrátní radou pro sociální péči, nebo prostě měla na starosti sociální program, pracovala jako úřednice.

***Vaše maminka měla možnost tenkrát odejít, proč to neudělala, když jistě různé konexe a nabídky měla?***

Mám dojem, že se cítila zavázaná svým slovem jednak prezidentovi Benešovi a za druhé Zenklovi, ke kterému dost docházela, než odešel do emigrace. Zřejmě považovala za svoji povinnost dodávat do zahraničí informace o situaci doma. A bylo plánováno, jak vím potom z dalších rodinných rozhovorů, že kdyby snad náhodou už to nebezpečí bylo tak blízko, že by mohla být zatčena, že bude mít možnost odejít. Bohužel to se nestalo. Když k nám přišla StB, otec šel mámu varovat do její kanceláře, ale už bylo pozdě. Samozřejmě se nemohl vrátit domů, zůstal venku a s pomocí mnohých přátel, mé tety a mého strýce se mu podařilo – koncem listopadu téhož roku, to je ve čtyřicátém devátém – za velmi dramatických okolností dostat se pěšky přes hranice do Západního Německa, kde čekal čtyři roky, jestli se naši rodině povede dostat se za ním, což bylo marné. Pracoval tam v utečeneckém táboře, kde zprostředkoval styk a informace mezi utečenci, kteří přicházeli a americkou stranou.

***Denně přicházely do soudní síně stovky rezolucí z celé republiky. Všechny žádaly trest smrti zrádcům a sabotérům. Jak to, že Milada Horáková dokázala tak úžasně statečně čelit tomu zmanipulovanému procesu, jak vidíme na dokumentárních záběrech té doby?***

Myslím si, že pro ni byla velká škola nacistický kriminál a že se dovedla určitým způsobem ubránit tomu strašnému psychologickému nátlaku. A pak i v kriminále zůstala hluboce věřící osobou, což je myslím další věc, která jí dávala sílu. A za třetí do jisté míry chtěla chránit i ty muže, kteří byli v tom procesu s ní, protože měla takový pocit, že jsou živiteli rodin a že na nich závisí daleko víc lidí, než na ní. To je určitě jeden z faktorů, který u ni hrál velkou roli. A potom – ona byla prostě přesvědčená, že když má určitý názor, tak ho nesmí pošlapat.

***Milada Horáková odmítla žádat o milost a v pramenech se dozvídám, že tak učinila její sestra, paní Tůmová, prostřednictvím svého tatínka, tedy vašeho dědečka a vás.***

To je pravda. Moje teta se v tu dobu velmi zasazovala za to, aby byl změněn ten hrozný rozsudek. Pamatuju se na velmi napínavé chvíle v rodině, a ona tomu skutečně dávala všechno, i když tenkrát byla již asi v sedmém měsíci těhotenství a takovýto stres jí jistě neprospíval. A pamatuju se, že já a můj dědeček jsme podávali právě žádost o milost do prezidentské kanceláře. Gottwald ji odmítl.

***Po listopadu 1989 bylo rodině odevzdáno jedenáct dopisů dr. Horákové, které napsala svým blízkým před smrtí.***

My jsme věděli od začátku, že ty dopisy existují, protože při poslední návštěvě se moje máma zminila, že každému z nás, včetně blízkých přátel napsala dopis a že nás žádá, aby každý, komu ten dopis patří, si ho vzal. Ovšem tenkrát nám ty dopisy nebyly předány, přes opětovnou urgenci nikdy nebyly uvolněny ze svazků StB a objevily se teprve po roce 89. Myslím, že to byla první paní doktorka Burešová, která je předala rodině a samozřejmě, když jsem je četla v dospělém věku, tak to na mně působilo daleko víc a daleko otřesněji, než kdybych je četla jako mladá nezkušená holka. Teď jsem je právě dala do archivu Národního muzea.

***Vy jsme odešla do exilu až v roce 1968?***

Odešla jsem ještě před invazí, protože po 17 letech v roce 1966 jsem poprvé dostala povolení k návštěvě mého otce s podmínkou, že se musím vrátit – kdybych se nevrátila, tak by asi rodina mojí tety, s kterou jsem žila, měla velké potíže. Hned po návratu jsem si ale zažádala o emigraci, což někde zamrzlo na celý rok a až teprve, když se dostal k vládě Dubček, tak mi potom do 14 dnů dali vystěhovalecký pas. Ještě koncem března 1968 jsem pak legálně vycestovala za otcem.

***Co byste vzkázala mladým lidem v naší vlasti?***

Učte se jazyky, číslo jedna. Střežte si demokracii a nedopusťte, aby se znova vrátily ty těžké doby, kterými museli procházet naši rodiče.

***Děkuji vám za rozhovor. Pro studentský časopis Babylon č.10, 2002 – připravila Kristina Vlachová***

Kdo je Kristina Vlachová? Absolventka FAMU, filmová režisérka, přesvědčená odpůrkyně komunistického režimu. Žena, která si dovolila nepodepsat Antichartu a proto se také zařadila mezi uklizečky a vrátné. Pestrý život této odvážné ženy také stačil zahrnout lví podíl na usvědčení bolševického soudce Karla Vaše jehož rozsudek poslal na šibenici generála Heliodora Piku, českého hrdinu a vlastence. Je tedy Kristina Vlachová svrchovaně zasvěcena do celé tematiky prohovořené s dcerou Milady Horákové v uvedeném interview zdc Věstníkem přetištěným.

**„Ježíš, nikoliv César. Tady doma je moje místo a tady budu pracovat tak dlouho, jak to jen půjde. Venku už je dost těch, kteří jsou schopnější než já a mně je potřeba právě zde. Doma. Nic jiného nemá dnes pro mne význam, než náš úkol. Ten, kdo seděl tak dlouho v německých koncentračních táborech jako já a nadto byl odsouzen od nacistů k smrti, ztratil strach z toho, co člověk člověku může udělat. Ostatně – moji vlastní krajané nemohou být horší než Němci.“**

Milada Horáková, 1948

## FRANTIŠEK PALACKÝ

The Czech historian and politician, who was called "The Father of the Nation" is merited with contributions to Czech history, modern Czech culture, the development of the national movement and for his more than forty years of public service, was born on June 16th, 1798 in Hodstovice in Valašsko. He was interested in Czech history, especially in the Hussite era, which he considered to be a time when national, democratic and social ideals were realized. In 1827 he was asked to finish The History of Bohemia which he wrote initially in German. "The History of the Czech Nation in Bohemia and Moravia" began publication 1836, first in German, and from 1848 in Czech. It was literally his life's work as it was only completed in 1876, the year of his death. For a long time he supported Austro-Slavism, the idea that the Slav nations should be autonomous units under the Austrian monarchy. He gradually gave up this idea after the revival of absolutism. In 1867 he ended his political activities and continued only with his scientific studies.



## NÁŠ ČESKÝ NÁRODNÍ SVÁTEK

Zkornatělé konvenční fráze o národním svátku nejsou žádnou českou výlučností. Jdou nám na nervy právě tak jako jdou na nervy Francouzům omílané řeči o jejich čtrnáctém červenci. Když Vám ale takový pomladší Čech sdělí, že osmadvacátý říjen mu neříká nic, ale vůbec nic, píchne člověka u srdce. Zračí se však v tomto postoji i jedno positivum: tak prosím, národní svébytnost je našim lidem už samozřejmostí. Není to nakonec důkaz konsolidace naší státnosti? Je i není. Je v tom postoji také vyjádření jisté otrlosti a nezájmu. Můžeme si to jako poměrně malý byt' nikoli mladý národ dovolit?

Nabytí, znovunabytí české státnosti v roce 1918 je nesporně základním mezníkem našich českých dějin. Od oné osudné chvíle v roce 1526, kdy jsme si na český trůn dobrovolně dosadili rod Habsburků, počalo české království ztrácet na významu jako jeden ze základních kamenů evropského společenství. Tomuto pohybu dolů jsme pak opět vlastní neprozřetelností zasadili další ránu neuváženým a špatně připraveným povstáním selhavším na Bílé Hoře a koncem osmnáctého století jsme už pak jen vegetovali jako zchudlá děvečka ve službách vídeňských mocipánů. Vídeň se vyšínula nad Prahu jako centrum habsburského mocnářství a nebyt' následného pozvolného povstávání z národní dřimoty ve století devatenáctém, byli bychom přísluhovali rakouským císařům snad dodnes.

Dodnes také slyšíme hlasy, že za Rakouska bylo lépe. Že byl pořádek a že husa stála jen půl zlatky. Ovládnání mají méně starostí než jejich páni a nemají zodpovědnost. Pak ovšem vystoupil odvážný a vzdělaný profesor Masaryk s oddanými spolupracovníky Benešem a Štefáníkem a poslal pocity české malosti a poddanosti na odpočinek. Podařilo se mu přesvědčit svět, tedy ten svět, který vyhrával světovou válku, že náš národ není posluhovačkou zkorumpované Vídně, a česká státnost se silou jeho argumentů zaskvěla mezi vítěznými národy Evropy. I toto je snad konvenční fráze, ale jak jinak se na tento historický čin dnes dívat? Je tedy osmadvacátý říjen skutečným mezníkem a korunou historického vývoje naší země.

Konečné probuzení Čechů ze staletých mrákot nebylo uvítáno českými Němci. Nebylo - a dosud není - doceněno ani bratry Slováky, které Masarykovo úsilí dovedlo vyrvat Maďarům z poddanství, jež bylo ještě daleko delší a tragičtější než bylo poddanství Čechů. Masaryk, sám napůl Slovák, přesvědčil vítězné mocnosti, které o existenci Slováků jako národa nevěděly prakticky nic, že Slováci jsou rodnými bratry Čechů a jako takoví mají též právo na sebeurčení. Procitnutí Čechů nebylo také povůli Římu, tradičnímu ochránci katolických Habsburků. Masaryk ovšem svým tvrdošíjným zdůrazňováním českobratrských tradic popouzel i slovenskou katolickou většinu, která nakonec v kritických chvílích Mnichova zasadila republice osudnou ránu.

Osmadvacátý říjen nicméně zrodil demokratickou a prosperující republiku s vzornými sociálními vymoženostmi, s rovnoprávností všem občanům a svobodou všem vyznáním politickým i náboženským. Tento vzorný stát pak byl za Mnichova předhozen Němcům, a to bídáckým chováním spojenců, jímž Československo zachovalo do poslední chvíle loyaltitu. Tak svět odplácí. Nám odplatil slušnost zradou a naši bezvýhradnou loyaltitu pohrdlivým odkopnutím, aby pak byl sám napaden a doplatil tak na krátkozrakost Británie a Francie. Po válce, nebo už během války, byla pak republika vřazena do sféry sovětských zájmů. Jeden ze zakladatelů republiky, prezident Beneš, i přes strašnou zkušenost se zradou spojenců, opět projevil nemístnou loyaltitu Moskvě, a ta ho neméně cynicky v kritické chvíli hodila přes palubu. Budou Češi konečně schopni zůstat loyálními především sami sobě?

Česká republika, pokračovatelka osvicených tradic Československa zrozeného osmadvacátého října 1918, dnes stojí před dalším historickým rozhodnutím. Tak jako v roce 1526, kdy se český stát stal součástí společenství habsburského, má se naše země stát členem širšího evropského svazku. Bude na Češích, aby dovedli čelit nebezpečí a nestali se nevýznamným kolečkem v soukolí mocnějších partnerů. Hledíme-li na osudy naší země z dálkové perspektivy australské, nejsme si jisti, zdali naši doma nepropadnou mylným představám o vlastní důležitosti a nebudou spoléhat na jiné při řešení vlastních problémů.

Naše sydneyjská sokolská jednota po dobu nsvobody nikdy, absolutně nikdy neopomenula vzpomenout v říjnu založení republiky. V dobách, kdy naši doma holdovali jiným myšlenkám. Vzpomínáme založení Masarykovy republiky i letos, protože onen dějinný mezník si zasluhuje hlubokého zamyšlení. Přejme našim doma, aby nepropadali pokušení odložit práci otců a praotců mezi haraburdí. Tradice zrození českého státu je slučitelná s členstvím v evropské pospolitosti a není s ním v rozporu.

*Bořek Šindler*

## *Sokolské odyseje*

*In this issue we are happy to publish a brief foretaste of the memoirs-in-preparation /written in the third person/ of Dr Oliver Fiala. Dr Fiala was a founding member and long term president of the Sydney branch of the Czechoslovak Society for Arts and Sciences. Here he describes the heady days of the re-establishment of Sokol activities in the Bagnoli International Refugee Organisation camp in Italy in 1948, while he was in transit to Australia:*

"Some time after the arrival, everybody was issued with a new IRO Identity Document for Alien Refugees... The signs of loss of spirit leading to the demoralization of some, caused by uncertainty and impatience, which were already evident in Germany, continued to increase. Oliver thought that the cultural activities already initiated in Regensburg and Schwabisch Gmund should be reignited. With several close friends, especially the brothers Josef (Jozka) and Jan Hajda, they enquired about access to Italian language courses... They expected a long stay in the camp and they were convinced, that the pursuit of communal activities, which would tend towards cohesion and lead to keeping the frame of minds at a positive, creative level, were essential... The refugee members of Sokol, who found themselves in Italy, became the founding and the most creatively involved group of the Amici della Cultura. (In his report to the Central Sokol Committee in the US, Jozka Hajda wrote that) 'while it was functioning there, it was the only forum and the only possibility for young members of Sokol to be active. Under the Amici della Cultura concept, the Sokol activities could really become manifest and stimulated other nationalities to participate in cultural activities.'... Some members of Sokol had (also) immediately taken steps to establish a Sokol unit at Bagnoli, Rome and Pagani... After the inaugural meeting on 22 September, convened by Jaromír Dočkal and František Heřman, attended by ten people, they formed a steering committee under the leadership of br. Fratišek Arient two days later, after deciding to prepare a celebration of the National Day's 30th anniversary and calling for the first meeting of all applicants for membership onto the campus sports field on 27 September. Over 100 people attended and elected a temporary committee. They gave approval to the celebration on 28 October. Oliver attended the meeting and offered to produce the National day celebration... Josef Kadlec established a small mixed choir... The Committee negotiated with the camp administration and were given the use of the underground big hall in block Q, which they hoped to convert into a gymnasium... On 22 October, the approval had come from the USA Sokol Centre, signed by Dr Hřebík, to establish the first Sokol Unit in Exile, Bagnoli-Napoli... (and) the final rehearsals with all participants and the setting of the stage in the theatre hall began in earnest. There was a sense of expectation in the air, spirit of cooperation and professional group cohesion not evidenced before. Somehow the daily woes receded into the background.

The celebration was opened at 7 pm, 27 October, on the day of the proclamation of the independence of the republic, with a camp fire conducted by the 1<sup>st</sup> Czechoslovak Scouting group in Italy and presentation of flags. At 8:30 pm, the Sokol celebration... began in the camp theatre with an audience of 500 and 25 participants in the program, (which was as follows):

- |                        |                                     |   |
|------------------------|-------------------------------------|---|
| O. Fiala:              | The Challenge (poem)                | - voice band directed by O. Fiala   |
| Address for 28 October |                                     | - Dr Josef Novák in Czech, Jozka Hajda in English and František Zeman in Italian          |
| Z. Fibich:             | Poem                                | - sung by Míla Franková, soprano; piano by Alexander Malinowski of Polish/ Russian origin |
| R. Kipling:            | The Song of Children                | - voice band directed by O. Fiala   |
| B. Smetana:            | Sidonius' Dream                     | - Václav Stancl, virtuoso violin  |
| R. Kipling:            | The Storm                           | - voice band directed by O. Fiala   |
| F. Heller:             | Czech Dance                         | - danced by 4 pairs, piano: A. Malinowski   |
| V. Dyk:                | The Motherland Speaks               | - recited by K. Mojžiš  |
| J. Drdla:              | Serenade                            | - A. Malinowski, piano; V. Stancl, violin   |
| Dvorak:                | Largo - from the New World Symphony | - sung by M. Franková, soprano; A. Malinowski, piano                                      |
| O. Fiala:              | Hear the Bugle Resound!             | - voice band directed by O. Fiala; choir conducted by J. Kadlec                           |
|                        | National Anthems                    |   |

The next day the celebrations continued on the sports field with volleyball, basketball and handball matches.

*Dr Fiala is interested to be contacted by anyone who took part in these events in Bagnoli: 02 48883 4118*

## ***Šlépějemi dějin a významných výročí - září, říjen***

Před 790-ti lety, **29. září 1212** stvrdil sicilský král a novopečený císař říše římské, německého národa Fridrich II. Roger t. zv. Zlatou bulu sicilskou, ve které potvrdil českému králi Přemyslu Otakaru I. jeho výsady, českým králům bylo přiznáno právo na dědičný titul a hodnost kurfiřta, která je opravňovala volit císaře německého. Jak vidíte už tehdy jsme byli v Evropě. A o sto deset let později....

Před 680-ti lety, **28. září 1322** se český král Jan Lucemburský účastnil bitvy u Muhldorfu po boku Ludvíka Bavora a odměnou za pomoc dostal jako říšské léno Chebsko, které připojil definitivně k Českému království.

Před 180-ti lety, **12. září 1822** se narodil zakladatel Sokola a první starosta pražského Sokola **Jindřich Fugner**, který navrhl tykání v Sokole a oslovení "bratře". Jako první začal nosit červenou blůzu po vzoru italského revolucionáře Garibaldiho, která se později stala součástí sokolského stejnokroje. A o deset let později....

Před 170-ti lety, **17. září 1832** se narodil spoluzakladatel Sokola **Miroslav Tyrš**, který se později oženil s dcerou Jindřicha Fugnera, Renatou.

Před 160-ti lety, **5. října 1842** byla zahájena výroba piva v Měšřanském pivovaru v Plzni. Význam tohoto výročí není třeba našim čtenářům dále vysvětlovat.

Před 120-ti lety, **1. října 1882** začal na pražské universitě zimní semestr. Přednášky na právnické a filosofické fakultě začaly česky !

Před 110-ti lety, **26. září 1892** připlul do U.S.A. nový ředitel New Yorkské konzervatoře Antonín Dvořák.

Před 85-ti lety **27. října 1917** se narodil Pavel Tigrid a před 66-ti lety **5. října 1936** se manželům Havlovým na Novém městě pražském narodil syn "Václav". Přejeme jim vše nejlepší a dobré zdraví !

Ta další výročí, ta nejmladší jsou bohužel samé smutné události :

Před 64-mi lety **28. září 1938** se v Mnichově sešli ministerský předseda Chamberlain, předseda francouzské vlády Dalladier, italský fašistický diktátor Mussolini a Adolf Hitler. Na poradě Dalladier a Chamberlain, kteří byli smluvně vázáni chránit Československou republiku, odsouhlasili všechny Hitlerovy požadavky na odtržení Sudet a dalších pohraničních území. Na předchozí stránce je mapa ukazující důsledky "Mnichova". Oba šéfové vlád si mysleli, že zachránili mír, netušili, že za necelé dva roky bude Paříž okupovaná nacisty a anglická města budou ve dne v noci bombardována německou Luftwaffe.

Před 60-ti lety v Londýně pracovala Československá vláda v exilu a t. zv. Státní rada. V té době značně pokročila jednání o Středoevropské federaci, kterou prosazovaly především exilové vlády Polska a Československa. V té době Sovětský svaz byl již druhý rok ve válce s Německem a přidělil svého vyslance pana Bogomolova u Čs. exilové vlády. Na schůzce, která se konala **5. října 1942** pan Bogomolov sdělil ministru financí Čs. exilové vlády, že Sověti si nepřejí Středoevropskou federaci. Naše vláda počítala s tím, že naše republika bude koncem války obsazena sovětskými vojsky a podrobila se. Tak to začalo. V té době bojovala na ruské frontě řada Podkarpatorusů, kteří byli odvedeni do maďarské armády a mnoho z nich přeběhlo k sovětům a chtěli vstoupit do Čs. jednotek v Rusku. To ale nešlo, musili do Rudé armády. Nikdo neprotestoval. Zase jsme se podrobili.

A nakonec **před rokem, 11. září 2001**, celý svět sledoval na obrazovkách útok islámských teroristů na Twin towers a na Pentagon. Deset let po skončení "studené války" se rozplynuly sny o 21. století bez konfliktů.

## *Trocha (ne) dávných dějin...*

Před 64 lety, 29. září 1938, byl podepsán *Mnichovský diktát*. Československo bylo za přímé součinnosti našich tehdejších spojenců - Chamberlainovy Velké Británie a Daladierovy Francie - vrženo do chřtánu Hitlerova Německa. Hitlerův spojenec, italský fašistický diktátor Mussolini, zajišťoval "nestranný" dohled. Tehdy šlo "jenom" o "pohraničí".

Německo si ukrojilo 28.680 km čtverečních s 3.653.292 obyvateli (Orlické hory, Svitavy, Šumperk, Krkonoše, Dvůr Králové, Liberec, Jizerské hory, Podještědí, Český Dub; západní Čechy končily v Lounech, Rakovníce, Plzni a Domažlicích, jižní v Sušicích a za Českými Budějovicemi, Český a Moravský Krumlov byly najednou německé, stejně jako Znojmo a Břeclav; na Slovensku ještě Němci sebrali Petržalku, kterou připojili ke své Východní Marce - dřívějšímu Rakousku).

Německý spojenec (od roku 1934), Polsko plukovníka Becka, schramstlo 1.086 km a 241.698 obyvatel, (Těšínsko a Podkarpatskou Rus).

Maďarsko admirála Horthyho urvalo 11.830 km a 1.027.450 obyvatel (jih Slovenska včetně Galanty, Levic a Košic - a jih Podkarpatské Rusi).

Pak už jsme jiné sousedy neměli...

Zbytkovému Československu (od 22. listopadu 1938 Česko-Slovensku) zůstalo jen 70,4 % území a 66,58 % obyvatel. Z českého a moravského pohraničí bylo násilně vyhnáno a vystěhováno do konce roku 1938 114.577 Čechů, 11.647 Židů, a 1000 osob dalších národností. Okupaci a život méněcenné rasy si už od září 1938 vychutnávalo 1.161.616 lidí české, slovenské a ukrajinské národnosti.

Těsně po mnichovském záboru zbylo v okupovaném území na 30.000 žijících židovských občanů. Ti, kteří neutekli před Mnichovem, nebo nebyli vyhnáni hned po Mnichovu, skončili povětšinou velmi rychle v Dachau. V květnu 1939 už zůstalo v "Sudetské župě" pouhých 2.737 obyvatel, na které se vztahovaly norimberské "zákony".

Hitler to pohraničí prostě musel dostat. Češi totiž "nestoudně týrali a pronásledovali Němce" (přičemž opak byl pravdou), snažili se je "zničit a vydat procesu pozvolného vyhubení". Pronásledovali je "jako divou zvěř jen proto, že nosí bílé punčochy a používají pozdravu, který jim vyhovuje". Hitler chtěl pouze vysvobodit ubohé Němce z českého područí. Tak mu tedy svět dal "Sudety". Přesvědčen "veřejným míněním", které vyrobila oblbnutá či přímo koupená média.

V záboru bylo i "5. pásmo" (obsazeno 10. října 1938), které sám osobně zakreslil do mapy Adolf Hitler. Toto pásmo bylo větší než předcházející 4 pásma dohromady! Zahmovalo území, kde podle sčítání v roce 1910, ještě za Rakouska-Uherska, bylo více než 50 % německého obyvatelstva. ("Německého" rovnalo se v té době "mluvící němčinou.") V pátém pásmu měla ještě proběhnout místní referenda - ale kdo by se zdržoval referendy! Později byly navíc obsazeny zcela české obce na Jilemnicku a Chodsku.

"Etnografické složení obyvatelstva" bylo pouhou záminkou. Všechny strategické body, železnice, silnice, výšiny, patřily najednou také do "Sudet". Pamětník popisuje:

*"Mnohdy v české obci jedna - dvě rodiny německé nebo odrodilské požádaly německé vojsko o přivtělení a bylo jim vyhověno bez ohledu na to, že kvůli nim třeba padesát i více rodin českých se ocitlo v Německu..."* (Vyslanec R. Künzel-Jizerský, člen čs. delegace v "mezinárodní komisi" v Berlíně.)

Kde je konec Hitlerovi, Chamberlainovi, Daladierovi i všem tehdejším papalášům. Všechny následnické země uznávají neplatnost Mnichovského diktátu. Proč vzpomínat dávného ponižení? Protože i dnes existuje v blízké Bavorsku nespokojený politický kmen, který za svou nedělitelnou domovinu, jednotné a nezcizitelné německé území, se kterým nesmí být nakládáno bez jeho souhlasu, považuje právě ono území, které nacisté zabrali po Mnichovu. Říkají tomu "Sudety", nazývají se "Sudetoněmecký landsmanšaft" a užívají Henleinovy a Hitlerovy nenávislné protičeské lži. Už tradičně jim přizvukuje bavorský premiér. Teď zrovna to je Edmund Stoiber, kterému jen o fous uniklo celoněmecké kancléřství. Zatím.

Píšu o tom také proto, že kdysi byli "sudetští Němci" pátou kolonou Hitlera. Tlak jejich politických dědiců působí dnes stejně, jako před těmi dávnými a zapomenutými lety. A není mi jasné, jestli tento tlak chtějí bavorští politici užívat pouze ve vnitropolitickém boji.

Píšu také proto, že i dnes existují v Česku odrodilci, kteří bez rozpaků papouškují staré velkoněmecké fráze a tím podporují staré velkoněmecké požadavky. Ne, že by měla platit Mnichovská dohoda, ó, tak daleko nejdou. Jdou dále! Vznik Československa v roce 1918 (na západě v jeho historických tisíciletých hranicích) považují za nesprávný, po dávných německých nacionalistech ho označují za českou okupaci právoplatného německého území. Ne, kdepak rok 1938, o Mnichovu nemluvíme, to čeští šovinisté okupovali



v roce 1918 - okrajová území království českého. A nebýt nacionalistických obrozenců, mohli jsme už dávno být v Evropě.

Píšu dnes, protože máme výročí. Budu psát dále. I proto, že například prezidentský podivenský kandidát tentokrát českého státu (možná náš budoucí prezident) pan doktor Pithart i současný ministr zahraničí pan lidovec Cyril Svoboda hovoří, že by se mělo dát nějaké "symbolické odškodnění" těm "sudetským Němcům", kteří se "neprovinili".

Nuže, zdá se, že by to bylo od věci. Ale dříve by se měl vrátit majetek a dát odškodnění těm "sudetským Čechům", které před 64 lety vyhnaly z jejich domovů nejdříve nenávisť jejich sousedů a teprve potom vstup německého Wehrmachtu.

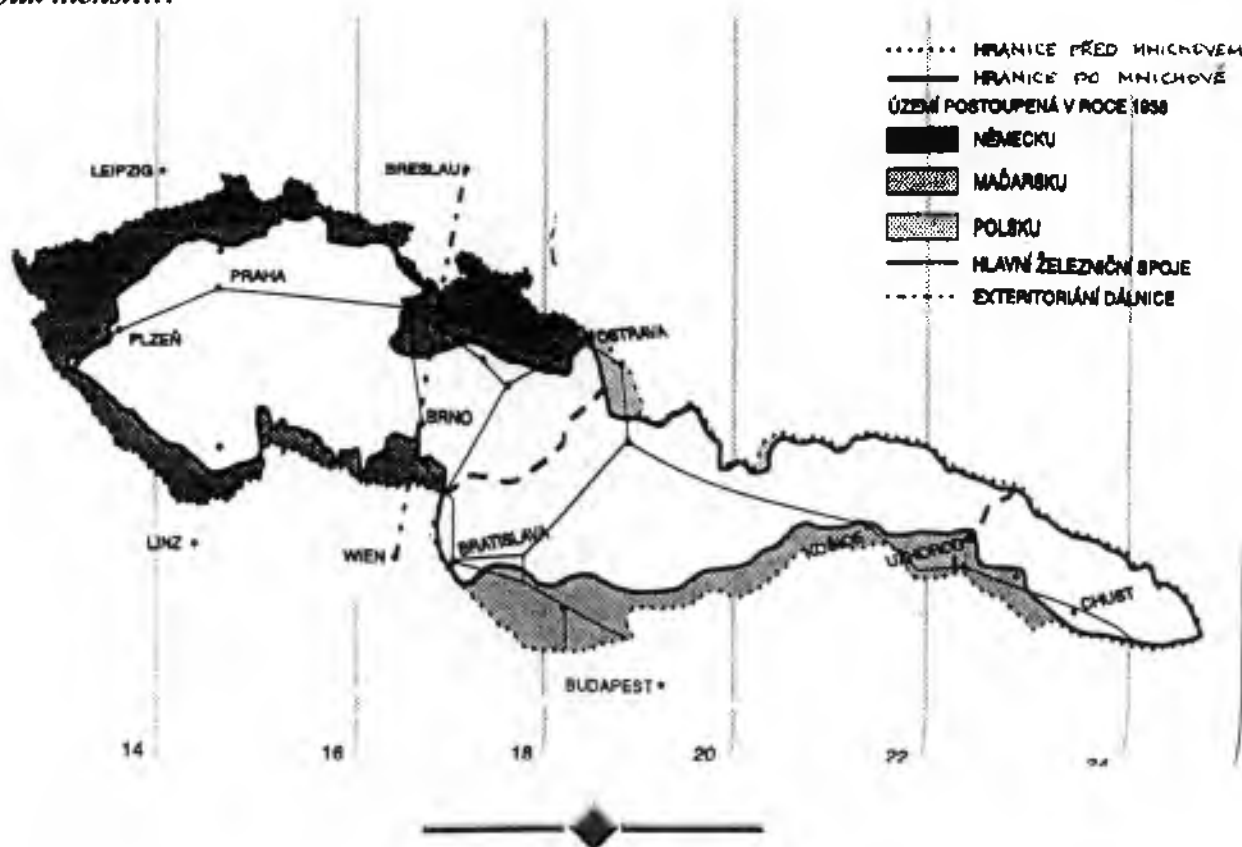
A nakonec ještě: Píšu, protože dlouhodobé vymývání mozků vede k tomu, že se srovnává nesrovnatelné. Nuže - z našeho pohraničí byli **vyhnáni Češi**. Po vyhnání Čechů následovala okupace, světová válka a postupná politická, kulturní i fyzická likvidace českého národa. Což bylo záměrem německého nacismu při plnění jeho světových cílů. Kdežto po **transferu českých Němců** následoval mír, a na území demokratických států i celoevropské smíření a budování demokracie a prosperity - což se týkalo i poraženého Německa. To bylo cílem demokratických států, mezi něž jsme v roce 1945 přese všechno patřili i my. Po roce 1990 se snažíme budovat demokracii i prosperitu, stále se snažíme i o smíření, což se částečně daří. Ale od politických dědiců henleinovců jsme se zatím opravdového usmíření nedočkali.

Na v dobré víře podanou ruku prezidenta Havla v podstatě plivli s křikem: "Vidíte? My jsme měli pravdu!" Pravdu Henleinovu a pravdu Goebbelsovu...

Tak proto píšu i dnes o Mnichově.

Jan Kovanec, v Praze dne 26. září 2002

### O kolik menší...?



30. 9. 2002 byla odevzdána Evropskému parlamentu třicetistránková zpráva nezávislého experta německého profesora Jochena Froweina, která konstatuje, že přistoupení ČR k EU nevyžaduje zrušení dekretů nebo legislativy zmiňované v kontextu s nimi. Evropský parlament si zprávu nechal vypracovat přes letní přestávku, diskutovat se bude průběhem října. Čeští politici zprávu vítají a vnímají jako tečku za několikaletými debatami o dekretech. Zdroj: Česká tisková kancelář

**Vaše názory:** *Postupně se otevírají nové historické archivy a dějiny lze opět vidět "trochu jinak". V listopadu v Sokolském národním domě budou návštěvníci moci shlédnout fotografické záběry z Plzně z konce druhé světové války. Výstava bude – jak se zde říká „interaktivní“ – návštěvníci se budou moci k fotografiím vyjádřit či napsat vlastní zážitky z tohoto období... Jako příspěvek k tomuto tématu nyní zveřejňujeme následující článek. Uvítáme i komentáře k této úvaze.*

### **"Czechoslovakia Between the Great Powers"**

The liberation of Europe from the years of Nazi occupation was discussed between the Great Powers (Soviet Union, Britain, USA) at a range of meetings during 1942-45. While all were agreed on the goal of defeating the common enemy of Nazism, the positions of the Great Powers in relation to the liberation of Europe and post-war arrangements varied significantly.

The Soviets pushed for recognition of their security concerns on their western border, in light of the ease with which successive invading powers had entered their territories via states of Eastern Europe. The position of the USA was set out in the *Atlantic Charter* (a joint declaration between the USA and Britain of August 12<sup>th</sup> 1941) based on the principle of self-determination, plus the establishment of a strong global peace organisation (later to become the United Nations). The British sought to refrain from entering into treaties with the smaller states and thereby dividing Europe into different 'camps', preferring instead the idea that the Great Powers would each exercise a degree of influence in each state, thereby combining the principles of the *Atlantic Charter* with recognition of the need to satisfy Soviet security.

At the Tehran Conference of November-December 1943, the Great Powers reached agreement on the location and timing of the opening of the 'second front' in western Europe, plus also agreement on the future position of the Soviet-Polish border. During the first half of 1944, the Great Powers undertook intense discussions relating to the wartime arrangements for the liberation of occupied Europe. These discussions, blessed by Roosevelt in correspondence to Churchill (dated June 12<sup>th</sup> 1944), finally led, in October 1944, to agreement between Churchill and Stalin; the so-called 'percentages agreement' regarding activities in 'the Balkans', by which Bulgaria, Romania, Greece, Yugoslavia and Hungary were to be liberated and managed prior to a post-war peace conference.

With regard to the lands of the former Czechoslovakia, in March 1944 the Government-in-exile, led by President Beneš, presented a proposal to each of the Great Powers relating to the administration of liberated lands prior to full liberation of the country and the return of full civil authority (an agreement with the Soviets was signed in May 1944). The reaction of the Great Powers to the proposal is provided in official diplomatic correspondence<sup>1</sup>.

For the British, an aide-memoire sent to the USA Department of State (dated April 15<sup>th</sup> 1944) noted: „They [the Czechoslovak Government] attach much importance to concerting arrangements for the administration of their liberated territory with their Western Allies also, and not treating the matter as one of sole concern to the Soviet Union“. The note, however, goes on to explain that „for geographic and practical reasons His Majesty's Government do not think any parallel Anglo-Czechoslovak agreement is called for at present.“

For the Soviets, a letter from Ambassador Gromyko to the USA Secretary of State (dated April 15<sup>th</sup> 1944) noted: „the Soviet Government has informed the Government of Czechoslovakia about its accord with the draft, having suggested an amendment: wherever in the draft the Allied troops and the Allied Supreme Commander are mentioned the word ‚Soviet‘ should precede the word ‚Allied‘, and the word ‚Allied‘ put into parenthesis.... I will appreciate it if you inform me whether the Government of the United States has any remarks on this draft.“

For the USA, Secretary of State Hull responded to the Soviet Ambassador (dated April 20<sup>th</sup> 1944) that: „the Government of the United States has no objection to the draft as proposed nor to the suggested amendment of the Soviet Government“. In correspondence to the Czechoslovak Government-in-exile (dated May 2<sup>nd</sup> 1944), Hull noted that the USA was unable to conclude such an agreement „in light of the practical considerations involved, including geographic factors“.

The practical implications of such an approach were to become evident over the following 12 months, first in response to the Slovak Uprising of August 1944, followed by the events in Ruthenia and finally in relation to the liberation of the Czechoslovak capital, Prague.

<sup>1</sup> *Foreign Relations of the United States 1944*, Vol. III, pp. 515-521 (USA State Department)

Following the Slovak Uprising, the Slovak National Council, based in Banská Bystrica, issued a Declaration on September 1st 1944 in which it proclaimed that: „The Slovak nation has nothing in common with the alliance with Hitler Germany. On the contrary, its political ideas and convictions have always been on the side of the Allies, as it has proved by deed at every opportunity at home and at the front. The Slovak nation, in line with our national traditions, indignantly condemned Tiso's and Tuka's betrayal of the Slav peoples....“

In reaction to the Uprising, the Government-in-exile requested aid and support from each of the Great Powers. The reaction of the Western Powers, as reflected in the memorandum from the USA's Acting Secretary of State Stettinius (dated November 18th 1944) was that aid „would not be a reasonably feasible operation for American or British aircraft.“<sup>2</sup>

On October 18th 1944, the Red Army crossed the border of the former Czechoslovakia, liberating the whole of Ruthenia by the end of the month. In accordance with the May 1944 agreement on liberated lands, Beneš dispatched a representative of the Government-in-exile, Němec, to Ruthenia. Němec, however, found his attempts to take control blocked, with the Soviets claiming the area remained unsafe. This lack of security, however, did not prevent the convening of a Congress of the National Committee of Carpathian-Ukraine, which in late November 1944 passed a resolution to cede and to join the USSR.

The reaction of the western Powers to these events is provided in a Briefing Paper from the USA Department of State (dated January 11<sup>th</sup> 1945), prepared for the Yalta Conference of January 1945. The Department of State's Division of Central European Affairs notes that there was no opposition to Ruthenia being ceded if the Czechoslovaks and Soviets should decide so. The Paper further elaborated the fact that the USA was hopeful for the prospects of post-war Czechoslovakia and did not expect the country to present any problems<sup>3</sup>.

However, in reaction to the mounting tensions between the Great Powers post-Yalta (in particular difficulties surrounding the liberation of and political developments in Poland), the western Powers appeared, at first, to take a more positive approach to supporting the liberation of the Czech Lands and specifically Prague.

On April 18<sup>th</sup> 1945, USA General Patton's Third Army crossed into Czechoslovakia, news that was warmly received by Beneš, who was, at the time, based in Košice. The Third Army made rapid progress, establishing a line from Karlovy Vary-Plzeň-České Budějovice.

For the western Powers<sup>4</sup>, the British suggested that the liberation of Prague by USA troops was a desirable step that „might make the whole difference to the post war situation in Czechoslovakia“. In principle the USA Secretary of State had no political objections, although military matters were uncertain. In further warning as to the failure to intervene, Churchill wrote to USA President Truman (dated April 30<sup>th</sup> 1945): „that country [Czechoslovakia] will go the way of Yugoslavia“.

However, whereas „it could have been a comparatively simple matter for the US Third Army to have penetrated deeply into Czechoslovakia and to have taken Prague“<sup>5</sup> and despite the intense lobbying from the Czechs and, importantly, from German soldiers eager to surrender into the care of western Allied forces<sup>6</sup>, the Supreme Commander of Allied Forces, General Eisenhower, would not act to liberate the capital, which the USA considered strategically unimportant (Vienna and industrialised Austria being more strategic), without the express consent of the Soviet High Command.

Accordingly, liberation of Prague finally came only on May 9<sup>th</sup> 1945, thanks to Soviet troops, which „resulted in an increase in leftist sentiments“<sup>7</sup>. In particular, this allowed the NKVD (precursor of the KGB) to ensure the 'security' of the capital and the country, including the necessary check of the credentials of personnel elected to National Committees. Accordingly, the KSČ membership drive achieved great success, topping 0.7 million by mid-1945 and over 1 million by the turn of the year<sup>8</sup>.

---

<sup>2</sup> Foreign Relations of the United States 1944, Vol. III, pp. 521-523 (USA State Department)

<sup>3</sup> Foreign Relations of the United States 1945, Vol. IV, pp. 420-422 (USA State Department)

<sup>4</sup> Foreign Relations of the United States 1945, Vol. IV, pp. 441-446 (USA State Department)

<sup>5</sup> USA Ambassador to France, Caffery, to Secretary of State, 11<sup>th</sup> May 1945; Foreign Relations of the United States 1945, Vol. IV, pp. 451 (USA State Department)

<sup>6</sup> Schmidt, *Anatomy of a Satellite*, pp. 87 (London, 1953)

<sup>7</sup> Czech Ambassador Hurban; Ullmann, The United States in Prague, 1945-48, pp. 15 (New York, 1978)

<sup>8</sup> Bradley, Politics in Czechoslovakia, pp. 12 (Washington, 1981) *S. Webb, EU Expert, Czech Republic*

## Mozaika z domova

### POVODNĚ a NATO

13.9 činil výsledek nahlášených škod způsobených povodněmi 42 mld. korun. Údaje ministerstva financí ale nezahrnovaly Prahu, která odhadovala závěrečnou bilanci na deset až 15 miliard korun. Zápaly způsobily v oblasti zemědělství škody za více než 8,6 mld. Kč. Škody ze záplav v průmyslu činí zhruba 11,7 mld. Kč. Nejvíce je postiženo výrobní průmysl, ve kterém je poškozeno celkem 53 podniků. Podle odhadu by mohl cestovní ruch kvůli povodním přijít o téměř 7 mld. Kč. Počet zahraničních turistů, kteří využívají služeb českých hotelů a ubytoven, by mohl klesnout o 700 tisíc až milion. O dva týdny později, 2.10., již magistrát sečetl náklady na odstranění povodňových škod v Praze na 24 mld. Kč. S výjimkou Jihočeského kraje, kde škody činily cca 29,3 mld. Kč, nejsou nikde tak vysoké škody jako v hlavním městě. Na majetku města představují škody 11 mld. Kč. Další 13 mld. Kč jsou náklady na odstranění škod. Povodňové škody, které už dříve spočítaly kraje, byly podle posledních údajů zhruba 55,5 mld. Kč. K částce přes 10 mld. se dopočítali ve Středočeském a Ústeckém kraji. Celkový povodňový účet tak aktuálně činí 79,5 miliardy korun.

Poslanci EP drtivou většinou schválili požadavek, aby EU uvolnila v letošním roce miliardu Eur na nápravu povodňových škod v Německu, Rakousku, ČR a na Slovensku. Vyzvali EK, aby urychleně připravila návrh na zřízení Evropského fondu pro nápravu důsledků přírodních katastrof a pravidel jeho používání včetně definice přírodní katastrofy. (6.9.) Evropská investiční banka (EIB) zas počítá s tím, že půjčí ČR na nálehavé odstraňování povodňových škod několik set tisíc Eur za výhodných podmínek. Zatím neví, jak vysoký úrok z tohoto úvěru bude požadovat. (9.9.)

Navzdory potížím způsobeným povodněmi se pokračuje s přípravou summitu NATO v Praze 21. a 22.11. Povodeň a likvidace škod ovlivní plánovaná dopravní omezení v metropoli a lze jen těžko odhadnout, v jakém rozsahu už budou průjezdné komunikace. Organizátoři summitu nepovažují za zásadní otázku, zda bude do doby konání schůzky zprovozněna trasa C pražského systému metra, řekl vládní zmocněnec pro přípravu summitu Alexandr Vondra. Podle něj musí Metro jezdit kvůli obyvatelům Prahy, ne summitu. Zprovoznění trasy metra ale organizátoři summitu uvítají. Pražský dopravní podnik chce aby soupravy po celém úseku trasy metra C jezdily od 18.11. To doufá i přes 100 cestujících, kteří 8.10. téměř hodinu zůstali uvězněni v tunelu na trase C pro poruchu nového vozu metra. Ministr vnitra Gross ujistil, že se nejen o dopravních, ale i o bezpečnostních opatřeních v době konání summitu dozví magistrát i Pražané včas. (V současné

*době teroristických útoků jsou bezpečnostní opatření nanejvýš vhodným tématem - pozn. red.)*

Podle prezidenta Havla summit NATO se zapíše do dějin jako zlomový okamžik. Severoatlantická aliance nabídne na listopadovém summitu v Praze členství sedmi novým členským zemím: Slovensku, Slovinsku, Litvě, Lotyšsku, Estonsku, Bulharsku a Rumunsku. (6.9 - 10.10.)

Výjezdy českých občanů na dovolenou do zahraničí byly letos na úrovni loňského roku. Do zahraničí se tak v průběhu celého roku podívali asi tři milióny českých turistů. Útlum ve výjezdech, který vyvolaly povodně a potřeba postižených lidí akumulovat prostředky na obnovu poškozených domů a bytů, totiž vyrovnal v průběhu celého roku zvýšený zájem o cestování do zahraničí díky nízkým cenám zájezdů na poslední chvíli. Z ankety mezi cestovními kancelářemi také vyplývá, že prodloužení prázdnin vyvolalo vyšší prodej zájezdů do ciziny. (5.9.) Podle průzkumu Střediska empirických výzkumů (STEM) tři pětiny Čechů nechtělo kvůli odstraňování následků srpnových povodní platit vyšší daně. Pouze pět procent lidí by s navýšením daní souhlasilo určitě, spíše s tímto opatření souhlasí 35 procent občanů. (25.9.)

### RŮZNÉ VOLBY či NOVÉ VLÁDY

ČR: Debata v Poslanecké sněmovně začátkem září o budoucí podobě daňových zákonů v ČR vyvolala až vládní krizi. Úpravy daní, převážně jejich zvýšení, navrhla vláda, aby získala finance na likvidaci škod způsobených srpnovými povodněmi. Daňové změny měly v roce 2003 přinést 10,4 mld. Kč a v roce 2004 dalších 15,5 mld. Kč. Šlo o vyšší zdanění lidí s velkými příjmy, pokles daně z příjmů firem a zvýšení spotřebních daní a DPH. S novelou nesohlasilo ODS ani KSČM. Zejména se proti ní postavila Hana Marvanová (US-DEU), která tak ohrozila těsnou převahu vládní koalice v dolní komoře a návrh daňových změn neprošel. H. Marvanová tvrdila, že hlasovala v souladu s předpovodňovými volebními sliby své strany. Jan Kavan (ČSSD), který je současně předsedou Valného shromáždění OSN, se kvůli této funkci hlasování, které vedlo ke koaliční krizi, nemohl zúčastnit. (13.9., 9.10.)

RAKOUSKO: Vládní krizi prošla začátkem září i vláda Wolfganga Schüssela, poté co z koaliční vlády vystoupila část vedení ze strany svobodných (FPÖ). Důvodem byl jejich požadavek odvolání mimořádného sjezdu strany, který má prosadit uskutečnění daňové reformy na úkor pozáplavové pomoci i tajné vyjednávání kancléře s bývalým předsedou FPÖ, Jorgem Haidercem, o dalším programu společné vlády. Poté byla oznámena demise celé vlády. Předčasné volby by se zřejmě měly konat koncem listopadu nebo začátkem

prosinc. Haider nejdříve prohlásil, že předsednictví znovu převzít nechce, 2 dny na to, že zas ano a o 5 dní později opět, že ne. Za tu dobu se našel čas opět brojit proti českým dekretům. Tento postoj potvrdil i nový šéf svobodných Mathias Reichhold. (5.9.-23.9.)

**NĚMECKO:** Německé volby 22.9. vyhráli sociální demokraté (SPD) kancléře Gerharda Schrödera a jejich spojenci Zelení. SPD získala 38,5 a Zelení 8,6 % hlasů. 251 a 55 mandátů ve 603členném Spolkovém sněmu, což znamená poměrně těsnou většinu, menší než dosavadní. Konzervativní blok CDU/CSU bavorského zemského premiéra Edmunda Stoibera získal 38,5 % procenta hlasů, což znamená 248 poslaneckých křesel. Podle MfD, Německo však nemělo při volbách příliš na vybranou. Nová vláda bude muset řešit nezaměstnanost a katastrofální stav vzdělávání a zdravotnictví. Přestože premiér Špidla kancléři ihned úpímně gratuloval k volebnímu úspěchu, sklídila ČR již 26.9. od SPD přání "sebekritičtější vnitročeské debaty" o historických problémech vzájemného soužití, včetně dekretů, a o možnostech dialogu s vysídlenými sudetskými Němci. Podobné "přání" by se spíše bylo očekávalo od prohravší strany E. Stoibera. *Taky že bavorská zemská vláda jen o pár dní později písemně žádala kancléře Schrödera i m.j. předsedu Evropské komise Prodiho o zrušení presidentských dekretů před českým vstupem do EU. Nemohly by za tím náhodou být majetkové zájmy? O to více držet spolu se Slováký a Poláký - ocitují se vlastně ve stejné polévce.*

**SLOVENSKO:** Nejvíce hlasů v slovenských parlamentních volbách ve dnech 20. a 21.9. opět získalo Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS), Vladimíra Mečiara, ale převahu v parlamentu budou mít proreformní a prozápadní strany. HZDS získalo 19,5 % hlasů, Slovenská demokratická a křesťanská unie (SDKU) premiéra Mikuláše Dzurindy 15,09 %, Směr Roberta Fica 13,46 %. Strana maďarské koalice (SMK) 11,16 a křesťanská demokraté (KDH) 8,25. Aliance nového občana (ANO) získala 8,01 % a do sněmovny se dostanou i komunisté s 6,32 %. Z více než 4,1 miliónu oprávněných voličů se hlasování zúčastnilo 70,07 %. Demokratická pravice pod vedením SDKU dostala jedinečnou šanci naplnit činy slova o reformě sociálního a důchodového systému, právním státě, boji s korupcí, reformě zdravotnictví a vysokého školství. Podle HN nyní už půjde o vše. Vláda se nebude moci vymlouvat ani na sílu postkomunistů, ani na Mečiarovo neblahé dědictví. Navíc je většina čtyřčlenné koalice v parlamentu jen velmi těsná (78 ze 150 poslanců). Přes to vše je podstatné to, že Slovensko si zvolilo cestu na Západ: uděláním touhou za "mečiarismem", a tím koncem nejistoty kolem šancí na vstup do NATO a EU. Výsledkem byl potěšen ministr zahraničních věcí Cyril Svoboda: "Přání (ČR) je, aby Slovensko zůstalo ve stejném prostoru s námi, to

znamená, aby bylo členem Severoatlantické aliance i členem EU".

## EU DÁVÁ I BERE

Na základě posledního z 5 posudků, které EK zpracovává od roku 1997, o připravenosti kandidátských zemí na vstup do EU, doporučila EK, aby do konce roku, tj do prosincového summitu v Kodani, byly uzavřeny přístupové rozhovory s ČR a s dalšími 9 kandidáty. Kypr, ČR, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, SR a Slovinsko by se tak měly stát členy unie k 1.1.2004. Smlouva o přistoupení by se tak měla podepsat již na jaře 2003. Rumunsko a Bulharsko budou muset ještě počkat, patrně do roku 2007. S Tureckem se zatím nemá začít o přistoupení jednat, z důvodu, že země nespĺňuje "politická kritéria" - zejm., že porušuje lidská práva. Tímto nynější "patnáctka" riskovala vyhrocení vztahů jak s USA tak s Ankarou. Turecko se bouří i z důvodu, že dohody o sjednocení řecké a turecké části Kypru není dosaženo, a USA zas protože má v Turecku důležité vojenské základny. Nová rozhodnutí o turecké kandidatuře by mohla být přijata v Kodani; turecká "věc" v každém případě hrozí být v Kodani velkým tématem. (10.10)

Již dříve, 10.9., prohlásila EK, že kandidátské země, které chtějí v roce 2004 vstoupit do EU, dostanou na léta 2004 až 2006 od EU pomoc v objemu 24,3 mil. Eur. Zároveň ale musí do rozpočtu unie přispět částkou 15,5 mil. Eur. ČR zejm. možná bude muset zpočátku více zaplatit, než získá. EK totiž spočítala, že ČR by v roce např. 2004 odvedla do rozpočtu EU 835 mil. Eur, ale dostala by z něj jen 650 mil. Čeští vyjednaváci tuto metodiku výpočtu rozpočtového postavení ČR označili za nepřijatelnou (16.9.) Platby (a období pro stanovení zemědělských kvót) proto budou také tématem jednání o přistoupení ČR k EU na prosincovém summitu v Kodani. (4.10.)

EK se poté vícekrát (17.9., 11.10.) dušovala, že žádný nový člen nebude čistým přispěvatelem do rozpočtu unie, tedy nebude platit víc než dostává. Evropský komisař pro rozšíření Günter Verheugen ujistil, že v prvních dvou letech po vstupu do EU nebude třeba v žádném případě více odvádět do společného rozpočtu EU než z něj dostávat. Zdůraznil, že EK bude při jednání s členskými státy "trvat" na tom, aby se nováčkové neocitli v horším postavení než před přijetím do EU. \* Podle agentury STEM (4.10) vstupu do EU se obává stále více lidí, nyní 42 %, tj. 10% více než v roce 2000. V Maďarsku zas strana expremiéra Viktora Orbána, prohlásila, že podpoří ústavní změny nutné k členství v EU jedině tehdy, splní-li vláda její podmínky. Patří k nim podstatně a rychlé zvýšení mezd, podpora malých a středních podniků a větší dotace zemědělcům. (19.10.)

Čeští farmáři se také obávají ročních limitů výroby zemědělských komodit, tak jak jim nyní - před vstupem do EU - EK navrhuje: podle návrhu EK by se měla snížit produkce mléka, cukru, bramborového

škrobu, ve vinařství a počtu kusů dobytka - pod úroveň z roku 2001! Rolníci totiž vytýkají, že za základ výpočtu brala EK objem zemědělské výroby z let 1996 až 1999, kdy byla ekonomika v krizi. Farmáři by podle něj museli snižovat rozměry obdělávaných ploch nebo počty dobytka. To vše poté, co české zemědělství prošlo při přípravě na vstup do EU reformou, při níž počet jeho pracovníků klesl z 533.057 v roce 1989 na loňských 156.300. ČR zbývá uzavřít 5 kapitol před jejím vstupem do EU; nejsložitější debatu ve finále očekává premiér V. Špidla právě v kapitole zemědělství, kde se představy Bruselu a Prahy výrazně rozcházejí. (10.10.)

V každém případě, přijetí ČR a dalších kandidátských zemí může ještě ohrozit druhé irské referendum o schválení či neschválení Smlouvy z Nice, na níž v podstatě stojí celé rozšíření EU na východ. Referendum se uskuteční 19. října.

#### KRIMINALITA a SOUDNICTVÍ

Trojice obžalovaných z největší poštovní loupeže v dějinách české kriminalistiky - kdy dejvickou poštu přepadli v roce 1997 tři maskovaní lupiči a odnesli 28,5 mil. Kč. - zůstane na svobodě. Podle Pražského městského soudu se údajným pachatelům nepodařilo prokázat vinu. Uloupené peníze se nikdy nenašly. (6.9.) \* A letošního roku, 14.9. ráno tři muži v kuklách a černých kombinézách přepadli na Evropské třídě v Praze 6 obrněný vůz bezpečnostní agentury s více než 100 mil. Kč z Citibank. Jde o největší dosavadní přímou loupež v ČR. (Pozn. red.: *Nebyli to ti stejní?*) \* Policie zahájila trestní stíhání členů bývalého představenstva České spořitelny v letech 1996 až 1998. Podezřelí jsou z porušování povinností při správě cizího majetku. Údajně způsobili škodu asi 970 mil. Kč a hrozí jim až osm let vězení. (17.10.) \* Bahamský soud, který má zjistit, zda je pokus o obvinění Viktora Koženého z podvodu oprávněný, se bude konat až v listopadu. Důvody, proč bylo líčení, které se mělo konat 14.10., odloženo, soud nesdělil. Česká policie se marně snaží Koženému doručit obvinění již více než rok. Vyšetřovatel ho chce obvinít z toho, že v letech 1995 až 1997 převáděl majetek z Harvardských investičních fondů a Sklo Unionu Teplice v hodnotě asi 11,5 mld. Kč. Holding následně skončil v likvidaci. Na Koženého bylo dále připraveno obvinění z podvodu kvůli tomu, že odváděl z Harvardských investičních fondů peníze, které získal prodejem akcií z kupónové privatizace. Transakcemi údajně od 1. března do 15. dubna 1995 způsobil investičním fondům škodu asi 250 miliónů korun. V prosinci začala policie prověřovat další obchody Koženého z let 1995 a 1996 ve výši 10 až 20 miliard korun. Jelikož ČR nemá s Bahamskými ostrovy oficiální styky, Kožený si bydliště zřejmě vybral dobře (10.10.)

Dva vysocí představitelé komunistického režimu - Miloš Jakeš a Jozef Lenárt - zatím nepůjdou do

vězení. Pražský městský soud je 23.9. v plném rozsahu zprostil obžaloby z napomáhání vlastizradě, které se měli dopustit po okupaci Československa v srpnu 1968. Jakeš a Lenárt označili ve svých závěrečných řečech obžalobu za absurdní a trestní řízení za vykonstruovaný politický proces, který má být pomstou za to, že byli předními činiteli režimu. Podle Jakeše šlo dokonce o pomstu za to, že vůbec socialismus v Československu existoval. Výroky obžalovaných nejednou rozesmál soudní síň. Líčení se dostalo k soudu po sedmi letech od zahájení trestního stíhání; státní zástupce se proti rozhodnutí soudu odvolal. Rozhodnutí komentovaly téměř všechny deníky. Podle HN byla víra, že se po 34 letech podaří dokázat vlastizradu, nesmírně optimistická. "Ovšem zamítnutí žaloby není stvrzenkou, že funkcionáři KSČ zemi prospívali". Vyjádření soudkyně znělo: "Soud je vázán pouze textem obžaloby a nemůže hodnotit žádné jiné jednání než to, které bylo v obžalobě popsáno. Trestný čin přitom může posuzovat pouze podle zákonů, které platily v době kdy byl spáchán." Podle MfD tak dvěma větami vyjádřila tragédii zúčtování s komunistickým režimem. MfD také hodnotil, že naše doba, jakkoli to popírá, je do jisté míry pokračováním pozdní doby socialismu. "Pro toto vysvětlení svědčí i svrchu uvedená věta z rozsudku. Přeložme ji: Odsouzení nebyli, neboť v tuto dobu a v této zemi vlastizrádci odsouzení být nemohli". (17. 23. a 24.10.)

#### ZDRAVÉ MOZKY a TĚLA

ŠKOLSTVÍ: Ještě v červenci tvrdila nová ministryně školství Petra Buzková, že její dcera Anna bude chodit do běžné školy. Prvního září ale nastoupila do elitního francouzského lycea, kde školné stojí až 102 tis. Kč ročně. Buzková se k tomu zdráhala vyjádřit. "Chci pro své dítě to nejlepší" sdělila jen. Neřekla ani, nakolik věří českým učitelům. "Nemám chuť se na toto téma bavit." *Aktuální reportáž o stavu školství najdete na str. 28.*

ZDRAVOTNICTVÍ: České nemocnice podle posledních údajů mají rozpočtové schodky přes 9 mld. Kč. Podle LN se již několik let mluví o tom, že je v ČR zbytečně mnoho státních nemocnic a že je potřeba je zredukovat. Žádná z předchozích vlád ale k radikálnímu řešení nenašla odvalu. Nepopulárním krokem si podle deníku zjevně nechce pošpinit svůj sociální kredit ani kabinet Vladimíra Špidly. "Našel ale elegantní řešení, jak se horkého bramboru zbavit": miní tím přechod okresních nemocnic pod krajské úřady i s veškerými dluhy. A protože kraje ze svých rozpočtů nebudou mít na zaplacení všech těchto závazků, mnohde jim nezbude než ty nejhůře hospodařící nemocnice buď prodat, či zavřít. Ministerstvo zdravotnictví tvrdí, že přestože jsou nemocnice terčem kritiky, zejména kvůli svému hospodaření a platům zdravotníků, jsou na špičkové světové úrovni. (Tak jak to vlastně je?) (10.10.)

## KOHO NA HRAD?

10.10. se přišel do Poslanecké sněmovny "rozloučit" President Havel, jehož mandát končí na začátku roku 2003. Jeho projev byl zařazen jako běžný bod na programu schůze, což znamená, že poprvé v české historii mohli poslanci o projevu hlavy státu diskutovat. Taky že se KSČM do něho pustila. Jen president, který není poslancem, se nemohl diskuse zúčastnit. Šéf poslanců ODS Vlastimil Tlustý mu na závěr poděkoval "za vše pozitivní, co pro tuto zemi udělal." Z toho jak se s hlavou státu v senátu zacházelo je ale zřejmé, že osoba prezidenta a jeho názory nejsou příliš ceněny.

Prezident Havel ještě dříve vyzýval politické strany, aby své kandidáty na prezidentskou funkci nepředstavovaly veřejnosti až na poslední chvíli. Volba prezidenta bude už za necelý půlrok a stále ještě není známé celé spektrum kandidátů. MfD to vysvětluje tím, že se čeká na senátní volby: rozložení sil v Senátu totiž ovlivní prezidentský zápas. (6.9.) (N.B.: Voleb do Senátu se mohou zúčastnit i Češi žijící v zahraničí. Krajané ale nebudou moci hlasovat na zastupitelských úřadech jako v případě červnových voleb do Poslanecké sněmovny, ale

museli by přijet do ČR s voličským průkazem, který dostanou od velvyslanectví).

Ve hře je stále favorit Koalice předseda Senátu Petr Pithart. V ČSSD se jako o možných kandidátech hovoří o exministru spravedlnosti Jaroslavu Burešovi, ombudsmanovi Otakar Motejlovi a expremiérově Miloši Zemanovi. Dále se o prezidentské žezlo uchází předseda ODS Václav Klaus. V ČR volí prezidenta obě komory Parlamentu, přímá volba není možná, některé politické strany ji však chtějí prosadit. Zdá se, že ODS by preferovalo, aby nástupce prezidenta vzešel z přímých voleb jelikož tak by předseda ODS Václav Klaus mohl mít větší šanci uspět. Noviny také nahrávají na tuto citlivou strunu: HN argumentuje, že "lepší by... bylo, kdyby lidé mohli volit rovnou prezidenta, ne jen budoucího favorita (např.) ČSSD (a) "dalších pět let (se) rozčilovat, či fotografie to visí ve školách." (17.9.) 19.9 MfD zveřejnila výsledky své ankety, v níž české osobnosti odpovídaly, kdo má být příštím prezidentem. Zvítězil u nich ombudsman Otakar Motejl. Umělci, sportovci, lékaři a další zástupci české elity však jmenovali i předsedu ODS Klause, expremiéra Zemana, předsedu Senátu Pitharta či senátorku Jaroslavu Moserovou.

Zkratky: HN - Hospodářské noviny, LN - Lidové noviny, MfD - Mladá fronta Dnes, EK - Evropská komise, EP - Evropský parlament, EU - Evropská unie Zdroj: ČTK

## Koutek poezie

### Roudná po povodni

Svou šed' jsi v barvy oblékala –  
Tvé jméno rostlo – byt' jsi byla malá.  
Práce i radosti ze života jsi byla piná –  
pak zalila Tě temná, těžká noční vlna.  
Plavaly po ní hodiny a roky práce Tvoji...  
Jen čas, jen naděje Tvé rány zhojí.

Vždyť život nekončí v hořkosti temné noci –  
Tisíce rukou, modliteb jdou Tobě ku pomoci.  
Je těžké dýchat v této vlhké chvíli,  
však bylo již ran více ve Tvé historii  
a vždy jsi měla odvahu – Tvých předků je to síla!!  
Zas novým jarem rozkveteš!- Mé přání Roudná milá!

Roudná je nejvíce poškozená čtvrť Plzně. Též je to nejstarší část tohoto města.

Hana Gerzaničová-Honsová, 12.8.2002

## Soutěž pro čtenáře Věstníku.

Na soutěžní otázku z minulého čísla: "Jak se jmenoval tento slavný český přírodovědec?" nepřicházela odpověď několik dní. Několik čtenářů telefonovalo - Nebyl to ten a ten?, tázali se, ale nebyl to on. To je smutné říkal jsem si, ta otázka byla tak trochu zákeřná, on totiž ten slavný přírodovědec byl také první Čech, který vstoupil na ten náš pátý světadíl, asi pouhé čtyři roky po připlutí první flotily v roce 1788.

Asi po týdnu jsem otevřel e-mail a co nevidím, tučným písmem "Tadeáš Haenke" - a podepsán Pepča Stejskal. Tak Pepčo, blahopřejeme, byl jsi první a také jediný krajan, kdo správně odpověděl! A tak obdržíš zaslouženou výhru Dinner for two in Hungry Czech, který se odstěhoval do Sokolovny a kde prý vaří každou sobotu večer.

### Soutěžní otázka č. 5

**Jak se jmenovali křestním i příjmením jménem první dva starostové Sokola Sydney?**

Opověď sdělte telefonicky na číslo 9528 7928, po pracovních hodinách na číslo 9365 1872, nebo e-mailem na adresy [jarda79@centmail.com](mailto:jarda79@centmail.com) / [czlujk7@hotmail.com](mailto:czlujk7@hotmail.com) Těšíme se na vaše odpovědi!

## Zprávy z našich misí

Vážení krajané,


jak známo, obvykle teprve skutečně tragické události prověřují schopnost společnosti čelit osudovým hrozbám, kvalitu lidských vztahů, solidaritu s poškozenými a schopnost rychlé obnovy poničených hodnot. Rozměry letošní živelné pohromy v Čechách takovou kritickou zkouškou bezpochyby byly a ve svých důsledcích stále jsou. Bez přehánění je však již nyní možno říci, že dosavadní bilance této nedobrovolné prověrky nedopadla špatně. Český stát prokázal připravenost zabezpečit v této nouzi vitální funkce moderní evropské společnosti, o čemž svědčí mimo jiné to nejdůležitější - minimální ztráty na lidských životech při nebyvalém rozsahu katastrofy.

Celkem zanedbatelná míra kriminality na ohroženém majetku svědčí o tom, že česká společnost není zdaleka tak zvlčilá jak jí léta vidí česká média. Samozřejmost neokázalé solidarity s postiženými, občanská kázeň a pochopení pro následná hospodářská opatření vlády také o čemsi hovoří. Chce se mi věřit, že tyto kladné postoje hodnocené vesměs jako projevy vyspělé občanské společnosti jsou alespoň z části motivovány také pocity sounáležitosti s českým lidem a českou zemí.

Sem zajisté patří i postoje, kvůli kterým tuto poznámku píši. Opět, už po kolikáté, bez váhání spěchají s pomocí čeští krajané v Austrálii. Víím, že celkový rozsah této pomoci nebude nikdy spočítán. Kromě veřejných sbírek a charitativních akcí ve všech krajaňských spolcích jsou to nesčetné dary skupin a jednotlivců směřované na nejrůznější peněžní účty českých stáňních, církevních a humanitáňních institucí. Při tak rozmanitých cestách Vaší pomoci nelze pravděpodobně očekávat formální projevy vděku od všech jednotlivých právních příjemců. Dovolte proto, abych touto cestou srdečně poděkoval všem, kteří se rozhodli pomoci nebo tak hodlají učinit bez ohledu na formu a výši daru.

Dovolují si také ocenit tuto nezištnou pomoc nejen jako projev solidarity s bližními v nouzi, ale současně jako potvrzení citového vztahu k Vaším krajanům ve vzdálené, ale stále Vám drahé české zemi.

V Canbefe dne 13. září 2002



Ing. Josef Sládek  
velvyslanec

Generální konzulát v Sydney, na základě častých dotazů krajanů jak přispět na obnovu památek či pomoci obětem povodňi, zřídil v Austrálii účet u Westpac Banking Corporation:  
**HIGH FLOOD ACCOUNT, No. 032058 159985.**

V příštím vydání bude Generální konzulát informovat o použití peněžních darů.

### **Tři tisíce lidí si připomnělo výročí vzniku Československa v New Yorku**

Přes tři tisíce lidí zavítalo začátkem října na čtvrtý pouliční festival, kterým České centrum a generální konzulát v New Yorku připomínají s předstihem vznik Československa v roce 1918. V polovině října se při stejné příležitosti uskuteční filmový festival, kterého se zúčastní režisér Petr Václav a herečka Stella Zázvorková. Na pouličním festivalu, který se koná s předstihem kvůli počasí, vystoupili folkové soubory a skupiny lidových tanců a děti z newyorského Sokola. Podvečer a večer patřil jedné z nejpopulárnějších českých kapel Mig 21 a zpěvákovi Jiřimu Macháčkovi. Patně díky "migům" se objevili na festivalu stovky nadšených teenagerů, kteří v takovém množství na předchozích festivalech chyběli. Zájem si pochvaloval ředitel Českého centra Přemysl Pella, který skupinu pozval.

**Zdroj: ČTK**

*Novinky z „našich“ břehů...*

## **Česká základna v Antarktidě**

Než došlo loňského roku mému muži pozvání Jaroslava Pavlíčka k návštěvě jeho antarktické stanice, můj zájem o „zemí věčného ledu“ byl okrajový. A než jsem se dostala k odpovědi, přišel na obrazovku televize film o tragické výpravě Ernesta Shackletona do Antarktidy v r. 1914. Film tak sugestivní, že šel mráz po zádech při scénách heroického překonávání každodenních nesnází v drsných podmínkách nejnižnějšího kontinentu. A tehdy jsem začala pročítat Pavlíčkovy informace znovu a důkladněji.

V současnosti Antarktida hostí 12 národů, které tu vybudovaly celkem 50 výzkumných stanic. Ale málokdo ví, že nedaleko vlastního kontinentu, v mírnějším pásmu jihohetlandských ostrovů na 22 km dlouhém Nelson Island vznikla neobvyklá základna.

Není řízena ani státem ani národem, ale vyjímečným jedincem, polárníkem a znalcem přežívání v obtížných podmínkách, Jaroslavem Pavlíčkem. Skutečnost, že J.P. je Čech, znamená, že i malá ČR má vlastní antarktickou stanici. Její adresa: ECO-NELSON, 62.15 jižní šířky a 58.59 západní délky.

Jaroslav Pavlíček začal svou existenci jako šerpa na Teryho chatě ve Vysokých Tatrách. Avšak největší uznání mu přineslo zimní dvacetidenní trekování ve dvou přes Aljašku a 41 denní, ve třech, přes Grónsko. O svých zkušenostech napsal knihu „Vyhnanec v nezkrocené zemi“, která je abecedou pro české následovníky. Byl to právě zájem o vyzkoušení lidské odolnosti v přežívání v extrémních podmínkách, který ho před 14ti léty přivedl do Antarktidy.

Byla to Antarktida a Smlouva podepsaná 40ti národy o mírovém použití tohoto kontinentu pro účely výzkumu a ochraně prostředí, které Jaroslavovi Pavlíčkovi umožnily pobyt na jediném neobydleném a nezničeném místě na světě, které nepatří nikomu a zároveň patří všem.

Prostředky na postavení, provoz a údržbu stanice se získaly a získávají z příspěvků soukromých. Přišly z kapsy J.P. a z dědictví po otci, Charty 77, českých příznivců žijících doma a v zahraničí, i asistence ostatních participantů na antarktických základnách. „Když ledoborec na požádání změnil kurs, aby nám uvolnil cestu „k sousedům“, jakoby nám věnoval \$16.000“.

Velkorysostí zakladatele česká stanice funguje jako stanice mnohonárodní a umožňuje vědcům a zájemcům ze zemí bez podobné základny pracovat v Antarktidě. Nabídku doposud použili Švýcaři, Maďaři, Němci, Rakušani, Israelci a Australani. Největší z obytných domků se jmenuje SOKOL: "To proto, že jsem jim velice zavázán" napsal J. Pavlíček.

Program, který základna pro účastníky vypracovala a nazvala „Zelená domácnost v Antarktidě“ vítá zájemce všech kategorií a věků, včetně dětí i lidí s fyzickou neschopností. Program jim umožní zapojit se svými schopnostmi a iniciativou po 20 dní (minimálně) až 120 dní (maximálně) do denních povinností a tak změnit náhled na životní potřeby jak v přírodě tak i po návratu do civilizace.

Se souhlasem J. Pavlíčka byla Věstníku dána příležitost k propagaci a náboru zájemců do české antarktické stanice již v lednu 2003. Pro informaci volejte, prosím, B. Jiráskovou na tel. č. 02 9365 1872.

**B. Jirásková**

(K článku bylo použito materiálu z příručky J. Pavlíčka ECO-NELSON Antarktis)

## Restrukturalisace Radia SBS.

Já vím, že už ten název tohoto článku zní nepřívětivě, ale je to fakt dnešního života a je třeba aby čeští krajané byli informováni co se chystá s českým vysíláním na vlnách Esbécs. Pracovníci českého vysílání požádali Dr. Bořka Šindlera a mne, abychom za českou komunitu navštívili " konzultativní poradu " o budoucím uspořádání programů Radia SBS, a také nám sdělili své naděje a také obavy.

V demokratické společnosti, jako je ta naše, je samozřejmé, že se každé nové rozhodnutí řádně projedná se všemi účastníky, což v tomto případě jsou t. zv. etnické komunity. Proto byly svolány konzultační porady v hlavních městech všech států a také v Canbeře. První porada byla v Brisbane a druhá tady u nás v Sydney. Takhle koncem srpna v pátek pozdě odpoledne přišel všem pozvaným fax s pozvánkou na příští úterý, poněkud short notice řekl jsem si a začal hledat o čem se bude jednat. Odpověď byla prostá "o restrukturalisaci", nic víc na pozvánce nebylo. Jen hodina začátku a místo konání v Ethnic Communities Councilu ve Waterloo, což mi připomnělo porážku Napoleona. Přišli jsme s Bořkem včas a ve foyer jsme byli ozdobeni jmenovkami, kde pod jménem byl napsán náš etnický původ. K tomu jsme dostali úhlednou složku s programem porady - neformální setkání pak projevy představitelů SBS a pak diskuse, o čem? No přece o restrukturalisaci ! Za předsednickým stolem usedli ředitel celé SBS, TV a Radio, pan Milan, členka Správní rady SBS, paní Carla Zampatti a ředitel vysílání pan Quang Lu. Nejvíce jsme se dozvěděli z projevu pana Lu, který nastínil důvody ke změnám a k "redistribuci" vysílacích časů. Především současná struktura je už deset let stará a je třeba reagovat na změny ve složení komunit, případně dát příležitost i komunitám novým, které tu před deseti nebyly. Pro posouzení těchto změn máme i nezbytné podklady, především nedávno zveřejněné předběžné výsledky ze sčítání lidu v roce 2001. Pro vedení SBS budou pak rozhodující údaje kolik lidí hovoří doma svým rodným jazykem. Tyto údaje jsou k dispozici z posledního sčítání lidu. Dále ještě sdělil, že se bude přihlížet k tomu, jaký je podíl lidí starších 55 let, protože ze starších věkových skupin nejvíce lidí poslouchá programy SBS. Jak dobře víme Čechů v Australii ubývá, takže naše vyhlídky nejsou právě růžové a při redistribuci vysílacích hodin bychom mohli ztratit. Po otevření diskuse se jako první přihlásil Dr. Šindler, který poukázal na některá fakta, která působí na potřebu zvýšit počet hodin vysílání v češtině. Je to především velký počet studentů, kteří přijíždějí do Austrálie studovat angličtinu a české vysílání je pro ně jediným zdrojem informací. Mnozí naši krajané byli v době sčítání obyvatelstva na dovolené v Evropě, což snižuje počty česky mluvících osob. Upozornil také na vysoké procento Čechů ve věkových skupinách nad 55 let. V závěru pak požádal, aby vedení SBS zvážilo možnost zvýšení počtu hodin alespoň o jednu hodinu týdně, to znamená v NSW ze dvou na tři hodiny a v ostatních státech z jedné hodiny na dvě.

Představitelé některých dalších komunit požadovali také zvýšení počtu vysílacích hodin, mezi nimi např. arabští zástupci sdělili, že současný počet hodin -14 hodin týdně- v Sydney a 9 hodin v Melbourne je nedostatečný. Jiné komunity, které se obávají zrušení jejich vysílání úplně, byly skromnější a vyjádřily přání, aby jim bylo ponecháno vysílání alespoň jednou za dva týdny. Tak to vyjádřili na př. Dánové.

Na poradě nebyly udělány žádné závěry, diskusní příspěvky byly pečlivě zapsány půvabnou Jane Wong. Další porada už nebude. Proto jsme se rozhodli rozeslat českým organizacím memorandum o potřebě českého vysílání, které vypracoval Dr. Šindler a požádali jsme tyto organizace o jejich písemnou podporu. Výsledek bude zaslán před koncem října vedení SBS. Jak to vše dopadne to uvidíme.

*Jarda Zahrádka*

### ***Drobné zprávy/ Oznámení:***

*Pro naše starší občany - Poslední díl této rubriky Vám přineseme v prosincovém vydání.*

#### **THE AUTOBIOGRAPHY OF JAROSLAV NOVÁK**

Milí čtenáři, pokračování poutavého životního příběhu našeho letce, plk. Jaroslava Nováka se dočtete v příštím roce.



Pana Jiřího Horáka (Jurka), narozeného 1928 v Ostravě, který přišel do Austrálie začátkem padesátých let, hledá bratranec Ing. Jaromír Horák z Prahy. Kontakt email: anebo Mr Ivo Kalina, 36 Rawson Avenue, Bondi Junction NSW 2022

## Co se dělo nedělo v sokolovně i jinde...

♫ "Milá přítelkyně, sjezd v Plzni byl úspěšný... návštěvníků z ciziny - přes pět set; přednášek - skoro 20 panelů; každý panel 5-6 přednášejících. Tři recepce; koncerty, divadlo, každý večer několik kulturních programů na vybranou. Organizace - výborná! Po celém městě Plzni - tabulky pro účastníky, aby našli přednáškové sály. Děkan Budil měl k dispozici štáb mladých, většinou studentů, kteří ochotně pomáhali v každé akci, od registrace přítomných návštěvníků, až po prodej českých knih - a informací, ve které restauraci se určitý panel a návštěvníci sejdou. Mezi dr. Rechciglem z Washingtonu, který organizoval kongres a dr. Budilem v Plzni se podařil perfektní sjezd." Výňatek z dopisu o 21 výročním kongresu Československé společnosti pro vědy a umění, který se konal v létě 2002, od paní V. Williamsové z Chicaga.

♫ V sobotu 31.8. se konaly v sokolovně další úspěšné Vepřové hody. Byly dobře navštíveny i zásobený. Letos nebyla nouze o všechny druhy vepřových výrobků. Návštěvníci odcházeli spokojeni.

♫ V neděli 15.9. jsme měli možnost si v sokolovně připomenout 65 leté výročí úmrtí prezidenta Masaryka připadající na 14.9., jednoho z nejvýznamnějších osobností, kterým byl náš malý národ obdařen. Bratr Ivo Pšeničný přednesl řadu ukázek prezidentových "živých slov", která dokazují dodnes hloubku jeho postřehů, smysl pro humor i velkorysost.

*"Považte si, jak vzrušující jsou naše dějiny: vemte si Přemyslovce a jejich celou politiku k Německu, jak správně pochopili naši mezinárodní situaci - vemte si potom reformaci, protireformaci, obrození - jak je ten celý zápas neobyčejně dramatický. A pak si vemte mapu a naši polohu na ní a považte, že jsme se udrželi! To samo už stojí za to. Jen si pořádně uvědomit naše dějiny; já nevím, které na světě jsou větší."*

*"Roku 1903 šli Masarykovi na výlet do Bukoviny na Boru v Prusku. Olga tam hned našla turistickou pamětní knihu a předčítala z ní vlastenecké zápisy. Zvláště s citem deklamovala 'O hory, hory, špatně na stráži jste stály'. 'Tato', žebrónila hned 'připiš také něco'. A tata připsal 'Ne hory, hory, ale naši se těch Prajzů báli'."*

*"Kdyby si lidé dovedli navzájem rozumět, měli bychom demokracii jedním rázem; bez vzájemného pochopení, bez tolerance není svobody. Jen když je člověk k člověku naprosto pravdivý a otevřený, lidé se opravdu poznávají. Ale bez lásky není pravdy; bez pravdy a bez lásky nemůže člověk poznat člověka."*

Ve stejný den 14.9. si připomínáme narození Jana Masaryka, v roce 1886.

♫ EUROFEST was held at the Ararat reserve and adjoining clubs on 21<sup>st</sup> and 22<sup>nd</sup> September and this year was reported to have made a handsome profit. Visitors were able to enjoy entertainment - including a performance by a "Czech rock band", sample "špekáčky" and "bramboráky" - provided this year by the Mařík and Kilián families, as well as various delicacies from other nations and... lots of different beer. Children's entertainment was also provided. Visits to the other clubs would have provided a glimpse of clever ideas, such as how to run a thriving restaurant or café - most of them easily accessible on the ground level and open into the fresh air, or the running of a busy minimarket - in this case specialising in Dutch delicacies. It is believed however, that none of the clubs have as large a library as Sokol Sydney. Perhaps we should take note on how to maximise our assets. Particular thanks to Pat and Ray Černý and Petr Čermák and his family for their great assistance with the success of this year's festival. See you in 2003! (Photo: Daniel Čermák performing artistic cycling.)



## **a ještě se bude dít!**

♪ In October and November 2002, Medecins sans Frontiers, the international humanitarian organisation providing critical medical relief in the world's hot spots, is organising a travelling exhibition of the "personal stories and treasured possessions of 10 of the world's 35 million refugees", called BORDER STORIES. The aim is to raise awareness and to humanise the people behind the faceless millions around the world, by reproducing some of the atmosphere of refugee camps. The exhibition will be staffed by a refugee who can speak first-hand about their experience, a returned volunteer who can talk directly about working with refugees and an actor to bring to life the refugees' stories. School groups are particularly welcome. Admission is free. Schedule, 9am-7pm:

CANBERRA CITY WALK	Oct.11 (Fri.) ~Oct.15 (Tue.)
SYDNEY BELMORE PARK, CENTRAL	Oct.18 (Fri.) ~Oct.24 (Thu.)
BRISBANE KING GEORGE SQUARE	Oct.30 (Wed.)~Nov.3 (Sun.)
MELBOURNE SOUTHBANK	Nov.9 (Sat.) ~Nov.13 (Wed.)
PERTH PERTH CULTURAL CENTRE	Nov.21 (Thu.)~Nov.25 (Mon.)

Contact Alexandra Brown, Project Manager, on 1300 136 061, or at [alexandra.brown@sydney.msf.org](mailto:alexandra.brown@sydney.msf.org)

♪ **Příští program:** V neděli 20. října ve 14:00 hod. oslavíme v sokolovně státní svátek za účasti Generálního konzula ČR v Sydney, Ing. Jaroslava Dolečka. Krátký program budou následovat filmy "Nesmrtelná hvězda Božena Němcová" a "Babička". Všichni vítáni!

♪ V souvislosti se státním svátkem ČR, bude opět pod záštitou Generálního konzulátu ČR v Sydney od 29.10. do 8.11. v Parliament House of NSW umístěna výstava černobílých fotografií "Krásy architektury českého baroka". Parliament House je otevřen pondělí až pátek od 9:30 do 4:00.



♪ V sobotu 2.11. bude v Sokole Sydney instalována putovní výstava fotografií Ministerstva zahraničních věcí ČR - „Američané v Plzni“, která se skládá z 31 autentických fotografií ze sbírky Vladislava Vítka. Výstavu již shlédla Brisbane, Melbourne a Canberra. Do Adelaide dorazí ze Sydney. Nejlepší dny pro shlédnutí jsou sobota 2.11., 9.11. a 16.11 od 6 hodiny večer, kdy je možno okusit i výbornou večeři Hungry Czecha a v neděli 17.11. při promítání posledního kina Ponrepo v tomto roce. V Novinách vydávaných p. Bejšákem bylo nesprávně uvedeno otevření výstavy v pátek 1.11.

♪ Od 31. října do 10. listopadu na krásném zákulisí mořských útesů mezi Bondi - Tamarama opět spatříte každoroční populární mezinárodní sochařskou výstavu Sculpture by the Sea. V minulých letech se výstavy zúčastnilo až 300,000 návštěvníků. Nezapomeňme, že organizátor David Handley přišel na nápad "sochařského parku" při pobytu v Čechách, kde se nechal nadchnout sochařskou barokní zahradou. Další informace najdete na [www.sculpturebythesea.com](http://www.sculpturebythesea.com)

♪ V sobotu 14. prosince v 17.00 hod. se bude konat druhý Vánoční koncert ve slavnostních prostorách St Andrew's Cathedral, Sydney Square (Town Hall). Skladby známých skladatelů, árie v podání operních pěvců a české a slovenské vánoční koledy Vám přiblíží poetickou atmosféru adventního času a nejkrásnějších svátků v roce. Předprodej vstupenek: Jaroslava Ingrová, telefonicky na mobilu 0410 680 205 či písemně na adrese PO BOX 571, Castle Hill, NSW 1765. Jednotné vstupné \$20.00/ děti zdarma.

**Děti !**

**V neděli 8.12.2002 Mikuláš v Sokole !**

**Přijďte se podívat na opravdového anděla a čerta !**

**Come and see St Nicholas and his angel and his devil !**

**(Even better, come dressed as a little angel or a devil - you may receive a prize for your costume !) There will be puppets, presents and lots of fun!**

**Přihlášky do 29.11.2002 na tel. č. 02 9807 4008 anebo 02 9365 1872.**

# SOKOL SYDNEY

---

## Program KINO PONREPO



Představení se konají každou třetí neděli v měsíci v 15.00 hod. v letní a v 14.00 hod. v zimní sezóně.

Neděle 20/10/2002  
hodin  
(dvojprogram):

V úvodu bude krátký program na oslavu státního svátku za účasti v 14.00  
Generálního konzula ČR, Ing. Jaroslava Dolečka.

**NESMRTELNÁ HVEZDA BOŽENA NĚMCOVÁ**

Dokumentární film režisérky Olgy Sommerové o jedné z klasiků české literatury.

+

**BABIČKA**

V těžkých chvílích českého národa za německé okupace si tvůrci tohoto filmu odvážně vybrali námět, který pomohl národu tuto dobu překonat. Scénář a umělecká spolupráce Karel Hašler. Režie F. Čáp. Babičku hraje T. Brzková, Barunku N. Táňská a kněžnu M. Glázrová.

Neděle 17/11/2002  
v 15.00 hodin  
(povšimněte si  
začátku  
představení):

**DUCHÁČEK TO ZAŘÍDÍ**

Jedna z populárních komedií Vlasty Buriána. Scenář V. Wasserman, kamera Otto Heller, hudba Eman Fiala, režie Karel Lamač. Dále hrají změny Adina Mandlová a Jaroslav Marvan. Jako ředitel advokátní kanceláře Vlasta Burián zachraňuje nenapodobitelným způsobem svého šéfa od následků jeho zaslepené lásky.

**Kino Ponrepo bude mít prázdniny od prosince do ledna.  
TĚŠÍME SE NA SHLEDANOU V ÚNORU 2003.**

Tel: Petr Čermák 02 9981 2010, 0429 927 388



---

### UPOZORNĚNÍ:

Prosíme o laskavé opravení emailu na reklamě MAGNETIC ISLAND:

[bavchek@bigpond.net.au](mailto:bavchek@bigpond.net.au)

**TOVÁRNA NA POTRAVINY PRO EXPORT SCHVÁLENA EU K PRONAJMUTÍ !  
Volejte Miro Davise (02) 9558 6375**

### **Pro mladší:**

*V minulém čísle jsme se zmínili o milém "náhodném" kontaktu se střední školou v Krouně, ležící poblíž Chrudimi. V srpnu se redakci podařilo osobní setkání s jejím nesmírně činným ředitelem Mgr. Pavlem Ondrou a učitelem Mgr. Josefem Kynclem. Než Vám prozradíme škálu snah a úspěchů těchto výtečných pedagogů, berme tuto školu v Krouně jako "průměrnou" školu v naší republice. Věstník má přísliben příspěvky jak od žáků tak od vyučujících a tak v dnešním vydání čísle uveřejňujeme první část velmi zajímavého rozboru českého školství a popis "typického" školního dne.*

### **Quo Vadis, české školství – část první**

Problémy s rostoucím počtem případů záškoláctví na českých školách se ministerstvo rozhodlo řešit vydáním metodického pokynu.

Uvedený příklad dosti názorně vystihuje stav, ve kterém se po léta trvající úporné cestě různými fázemi transformace nachází dnešní české školství a požil jsem jej proto, že stručně a jasně tento stav popsat není prostě možné. České školství je dnes plné paradoxů a na první pohled zdánlivě neslučitelných protikladů. K uvedenému příkladu: absence žáků ve škole omlouvají na základě vyhlášky ministerstva školství dle svého uvážení rodiče a když se situace začne vymykat z rukou, je místo posílení pravomocí učitelů vydán návod plný obecných formulací, jak postupovat. Navíc z pera ministerských úředníků, kteří se skutečnou situací na školách příliš zkušeností nemají.

Na jedné straně se ve školách realizují gigantické miliardové projekty typu „Internet do škol“, v rámci kterého se vybavení škol výpočetní technikou dostane na běžnou západoevropskou úroveň (i když se zde při porovnání nákladů a úrovně vybavení a služeb nabízí pořekadlo: Za hodně peněz málo muziky), na druhé straně nemají školy s blížícím se koncem kalendářního roku na elektřinu, topení, vodu nebo třeba na křidu.

Na jedné straně je školství terčem kritiky, že upřednostňuje memorování faktů a nedostatečně rozvíjí samostatné tvořivé myšlení žáků, na druhé straně v mezinárodním srovnání patří čeští žáci a studenti stále ke světové špičce, i když je v posledních letech patrný pokles jejich úrovně (nabízí se zde „jedovatá“ poznámka, zda to není právě proto, že ustupujeme od tradiční české školy a pouštíme se do experimentování).

Na jedné straně mají všechny vlády (ať levicové, středové, pravicové, menšinové, většinové nebo koaliční, a věřím, že i kdyby ve Strakově akademii seděli Marťané, bylo by tomu také tak) školství mezi prioritami, na druhé straně podíl výdajů HDP na školství činí necelá 4% (kde je slibovaných 6%), což ČR řadí na jedno z posledních míst ve vyspělém (a snad se tam ještě počítáme) světě.

Na jedné straně je povolání učitele společností řazeno mezi 5 nejprestižnějších (politici se však k tomu připojují pouze na začátku a na konci školního roku anebo když učitelé hrozí stávkou), na druhé straně patří kantorské platy (okolo 14.000,- Kč, tj. asi 700,- AUD) mezi nejnižší v zemi a v porovnání s platy ostatních vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců jsou skoro směšné.

O situaci ve školství svědčí i skutečnost, že za 12 let své pedagogické praxe jsem zažil mnoho návštěv školních inspektorů, ale ani jediný se nezajímal o to, co žáci umí. Na „tapetě“ byly tematické plány, větrání ve třídách, pořádek žáků v aktovkách nebo správně vedená administrativa. Nechci tím v žádném případě říci, že inspektoři dělali a dělají svoji práci nedůsledně. Spíše to jsou jen rozumní lidé z praxe a vědí, že ve stávající situaci je vlastně malým zázrakem, že dokážeme v úrovni absolventů našich škol aspoň držet krok se světem.

Z toho, co již bylo napsáno, vyplývá, že probrat podrobněji celé české školství a situaci v něm v jednom článku by vydalo na velmi rozsáhlý materiál. V příštím příspěvku se proto zaměřím na strukturu českých škol všech stupňů a pozitiva i negativa z toho plynoucí.

**Mgr. J. Kyncl**

## České školy na webu

Komunikační a informační technologie zažívají v posledních 2 až 3 letech v Česku obrovský boom a nejviditelnější to je na počtu mobilních telefonů, které vlastní téměř 70% Čechů včetně seniorů a kojenců. Mezi žáky devátých tříd (15 let) má vlastní mobil drtivá většina z nich.

Stejný boom zažívají i internetové služby a vlastní webové stránky mají skoro všechny školy střední a velmi mnoho škol základních.

Internetové stránky naší školy mají adresu: <http://www.vaz.cz/~zskrouna>

Další zajímavé adresy jsou například:

ministerstvo školství

<http://www.msv.cz>

nejpoužívanější české vyhledávače

<http://www.seznam.cz> <http://www.atlas.cz>

<http://www.quick.cz> <http://www.redbox.cz>

(v odkazu „Vzdělávání“ se dostanete na nabídku stránek českých škol)

Česká tisková kancelář

<http://www.ctk.cz>

Česká televize

<http://www.czech-tv.cz>

TV Nova

<http://www.nova.cz>

Mohli bychom také položit **soutěžní otázku** týkající se našich stránek.

Třeba kolik žáků navštívuje v tomto školním roce ZŠ Krouna.

**Co Vy na to?**

*Víte, že základní škola v Krouně se může chlubit nejen unikátními www stránkami - 200 stran různých informací o škole, žácích, učitelích, ředitelích, o školním roce, okolí, historii Krouny atd.- ale i výtečným časopisem 'Škrob'. V Krouně se také tradičně vyrábějí dřevěné hračky, známé především návštěvníkům ČR. Sortiment obsahuje koníky, husary, panenky, kuchaře a pohyblivé slepičky, za cca A\$10.00 kus. Kde jinak v Austrálii najdete typicky české vánoční dárky pro své přátele? (Hračky se původně vyráběly po domácnostech v zimní době podobně jako draní peři.) Další informace na: [www.zskrouna.cz](http://www.zskrouna.cz)*



„Náš školní den!

Do základní školy se v České republice chodí od 6 do 15 let. Děti ve městech a větších vesnicích mají svou školu obvykle v místě bydliště, ale z malých vesniček musí dojíždět. Obyčejný školní den většiny žáků naší školy začíná mezi 6.30 a 6.45. Někteří sice mají školu sotva 5 minut chůze od domova, jiní ale musí ráno ještě zvládnout cestu autobusem, vlakem nebo na kole. Některé vozí rodiče auty. Na jaře nebo v létě to je docela příjemné, protože příroda je v našem okolí překrásná, ale v chladu, dešti, mrazu nebo sněhové vánici není o co stát. V zimě se občas stane, že se děti z okolních obcí kvůli velkému množství sněhu do školy vůbec nedostanou. Speciální školní autobusy v Česku nejezdí a tak děti používají pravidelné linky. Vyučování na naší škole začíná v 7.30 (hlavně kvůli příjezdům autobusů), ale na většině škol v ČR až v 8 hodin. Uniformy nejsou zavedeny na žádném typu českých škol. Vyučovací hodiny jsou dlouhé 45 minut, po příchodu učitele se všichni žáci postaví a teprve na jeho pokyn si mohou sednout. Učitel zapíše do třídní knihy chybějící žáky a náplň hodiny a začne výuka. Přestávky jsou dlouhé obvykle 10 minut a během nich se žáci přesunou do jiné učebny (například na fyziku nebo chemii do speciální učebny, na zeměpis do jiné učebny, a podobně) a připraví si věci na další hodinu. Malé děti mají vyučovacích hodin méně, velké více, ale vyučování na naší škole končí nejdéle před jednou hodinou odpoledne. Pak děti odcházejí na oběd. Některé je mají ve školní jídelně, jiné doma. Ve městech ale žáci mají obvykle dvakrát týdně ještě vyučování odpoledne. To proto, že začínají ráno dříve. Na většině škol ale děti mají možnost se po vyučování ještě zúčastnit zájmových aktivit. U nás mohou jít na počítače a internet nebo se podílet na činnosti školního časopisu, divadla nebo kroužku šachů. Mohou také jít do školní knihovny nebo do informačního centra.”

*Michaela Drahošová, 9. třída, 15 let.*

*A nyní tedy něco od "naší" žačky ze Strathfieldu, která napsala do školního časopisu 'Škrobu' do Krouny:*

## Austrálie

"Každý člověk si pod tímto názvem představí něco úžasného. Velká města, budovy, pláže, diskotéky a lidé z celého světa.

To je sice pravda, ale realita je úplně jiná.

Když přijedete do Austrálie, ten největší problém je, že neumíte jejich jazyk. Což je angličtina. Je pravda, že u nás v Česku se učíme anglicky, ale když přijedete do anglicky mluvící země, zjistíte, že to co jste se učili u nás vám vůbec nestačí. Proto vás dají do speciální školy. Tam studujete všechny předměty, ale specializují se na angličtinu.

Poté jdete do normální střední školy, kde je to o hodně těžší. Nejde o to učivo, které je strašně lehké, protože v jedenáctém ročníku probírají to, co my v osmé třídě, ale ta angličtina je těžká. Pokaždé, když přijdete na hodinu, naučíte se nová a nová anglická slova, která jste předtím ještě neslyšeli.

No a když celých těch pět dnů chodíte do školy v uniformě od devíti do tří hodin odpoledne, je to zkrátka na mě moc. Jediná dobrá věc je ta, že i zde v Austrálii můžete studovat váš rodný jazyk. Musím vám upřímně říci, že v sobotu ráno nerada vstávám v sedm hodin, abych stihla vlak do školy. Ale ani nevíte, jak krásně se cítíte uvolnění po celém týdnu. Víte proč? Že ne? No já budu hodná a řeknu vám to. Protože konečně můžete mluvit s někým česky a tu angličtinu alespoň na pár hodin lehce posunete pryč.

Chtěla bych vám všem na závěr něco říci. Je dobré navštěvovat jiné země, učit se nové jazyky a potkávat nové lidi. Ale jako já si uvědomíte, že tam nepatříte i když máte spoustu nových přátel. Hlavně nezapomeňte, že váš domov bude vždy vaším domovem. Je ale smutné, že si to většinou uvědomíme, až když ho ztratíme."

**Kira Mináčová**

*Get some kulture into ya...*

The Saturday School of Community Languages in NSW poskytuje možnost studentům středních škol (od 7 - 12 ročníku) studovat český jazyk a případně si ho vybrat jako jeden z maturitních předmětů. Vyučování je bezplatné. Žáci studují český jazyk v sobotu dopoledne ve Strathfield Girls' High School. Přihlášky a bližší informace je možno obdržet během 4 školního "termu" 2002 na střední škole, kterou studenti navštěvují. Noví středoškoláci (7 ročník) v roce 2003 mohou získat informace na tel. čísle 9886 7505 - Saturday School of Community Languages.

*...It doesn't matter if your  
jazyk ain't up to scratch !*



**Okénko do redakce aneb atd...**

**Milí čtenáři, v dnešním čísle najdete rozšířenou rubriku pro mládež. Velice nás těší Vaše dopisy a připomínky ke kvalitě časopisu. Doufáme, že i tentokrát v něm najdete pro sebe něco zajímavého a že se Vám bude líbit nový formát.**

**Redakce**



The Saturday School of Community Languages  
PRESENTS  
**LEARN CZECH!**  
Mám rád tancování, který rád tančí  
a zpívá v rodném jazyce.  
Když jsme daleko od naší  
vlasti, můžeme se naučit i zde v Austrálii  
krásný český jazyk.  
**Přijďte mezi nás,  
budete překvapeni!**

# FOUR SEASONS PHOTOGRAPHY



COMPLETE WEDDING COVERAGE  
CORPORATE FUNCTIONS

0419 880085  
02 9449 3586

## **Zyeme vás na nezapomenutelnou dovolenou MAGNETIC ISLAND**

**Ostrov věčného léta romantických zálivů, zlatých pláží a kokosových palm. Je osm kilometrů od Townsvillu v severním Queenslandu. Má rozlohu 52 kilometrů a je z větší části národním parkem. Ostrov má všechny služby města, obchody, 20 výborných restaurací, 4 turistické resorty, golfové a tenisové kurty, plachetnice, procházky panenskou přírodou. Je zde zábava pro dospělé i děti.**



**Kompletně vybavené dvou a jednopokojové byty na pláži Nelly Bay s panoramatickým výhledem na moře. Palmová zahrada a bazén. Na požádání zašleme brožurky a další informace. Navštivte nás a my vám promítáme Video.**

**Jednopokojový byt ( 3 hoste) \$ 350, dvoupokojový ( 5-7 hostů ) \$450  
za týden**

**Beachside Palms Holiday Units  
Frank Baychek (Bejček)**

**7 Wilberforce Ave. Rose Bay, N.S.W. 2029**

**Telefon: (02) 9371 9164**

**Fax: (02) 9388 2183**

**Web site: <http://www.magnetic-island-qld.com>**

**Virgin Blue létá Sydney-Brisbane-Townsville a zpět za \$ 304**



**Pohled z okna bytu**